

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Rautakautisen muinais-
jäännöksen kaivaus 1985

Leena Ruonavaara

Sisälllys

	sivu
JOHDANTO	2
ARKISTOTIETOJA	3
SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	4
TUTKIMUSHISTORIA	4
KAIVAUSTEKNIikka	5
MAALAJIT	5
RAKENTEET	6
LÖYDÖT	7
YHTEENVETO	9
KARTTALUETTELO	10
NEGATIIVILUETTELO	11
DIALUETTELO	13
Ote peruskartasta 2123 07 LEMPÄÄLÄ 1:20 000 Helsinki 1980 A4	16
Yleiskartta 1:1000 A2	17
Vaaituskartat 1:100 A 3	18-19
Tasokartat 1:25 A2 A3 A4	20-32
Profiilikartta 1:25 A2	33
Löytökartat 1:25 A2 A3 A4	34-43
Kuvataulut	44-52

JOHDANTO

Lempäälän Sarapistonmäki on ollut tunnettu 1880-luvulta lähtien, jolloin maatöiden yhteydessä esiin tulleita aseita ja solki saatiin Kansallismuseon kokoelmiin.

Paikkaa on pidetty polttokenttäkalmistona ja kun TVL:n Hämeen piiri suunnitteli kevyen liikenteen väylän rakentamista rauhoitetun muinaisjäännösalueen eteläreunaan, tulivat kaivaukset ajankohtaisiksi.

Tutkimuksia suoritettiin 1.-31.7.1985 ja niitä varten TVL:n Hämeen piiri myönsi 74 000 mk. Tasokaivauksena tutkittiin 90 m², lisäksi kattoivat koeruudut n. 500 m²:n suuruisen alueen.

Kaivauksella toimi kartanpiirtäjänä fil.yo Leena Engblom. Kaivajina oli kahdeksan koululaista Tampereelta ja Lempäälästä.

Helsingissä 8.9.1989

Leena Ruonavaara

LEMPÄÄLÄ Sarapistonmäki

Rautakautisen muinaisjäännöksen kaivaus 1985

Kunta: 418 Lempäälä

Kylä: 425 Kuokkala

Tila: RN:o 7:110

Maanomistaja: Lempäälän kunta

os. Pl 36, 37501 Lempäälä

Peruskartta 2123 LEMPÄÄLÄ 1:20 000 (Helsinki 1980)

Kaivausalueen keskikohdan koordinaatit:

x =6802 76, y = 2486 46, z = 88.18-89.87 m mpy

Alueelta tulleet löydöt: KM 22912:1-119

Aikaisemmat löydöt: KM 2125:232 a-b diar. 24.3.1882

KM 2142:403-404 diar. 4.5.1882

KM 2192:1-4 lähetys I/1883

KM 11199 diar. 31.7.1940

KM 13361:1-4 diar. 23.11.1953

Aikaisemmat tutkimusraportit: A. Hackman, tarkastus 1910

V. Luho, inventointi 1940

E. Kivikoski, kaivaus 1953

(kert. A. Erä-Esko)

Sivut 16-43 ovat kaivaukseen liittyviä karttoja ja sivut 44-52 kuvatauluja. Kaivaukseen liittyvät negatiivit f. 64432-64489 ja diapositiivit 10316-10374.

Luettelot kartoista, negatiiveista ja diapositiiveista ovat kertomuksen lopussa sivuilla 10-15. Luettelo diapositiiveista on myös top. arkistossa.

Tämä kertomus on tallennettuna esihistorian toimiston top. arkistossa 3,5" levykkeelle nro 6/1989 TEKO-asiakirjana LEMPÄÄLÄ 1985. Käyttäjätunnus on LAR.

Diar. 15.10.1985

SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Sarapistonmäen muinaisjäännösalue sijaitsee Lempäälän keskustasta n. 2,5 km pohjoisluoteeseen, Kirkkojärven Jaranlahden koillispuolella, Pirkkalantien ja Keskuskadun risteyksessä (kartta s. 16). Paikka on etelään viettävä, osittain kuusia, osittain katajaa ja heinää kasvava kivikoinen rinne, jota asutus ympäröi nykyään joka puolelta (kuvat 1-2, s. 43, diat 10316-10317).

Sarapistonmäen läheisyydessä, Kirkkojärven eteläpuolella, sijaitsevat Hauralan Hennerin ja Kirjakan kalmistot, joista edellisessä on viikinkiajan polttohautoja ja röykkiöitä ja jälkimmäisessä kansainvaellusajan röykkiöitä. Vähän kauempana sijaitsevat Lempoisten 1000-luvun ruumiskalmisto, Vaihmalanharjun merovingiaikainen polttokalmisto ja Päivääniemen nuoremalta roomalaisajalta merovingiajalle käytössä ollut röykkiökalmisto. Lähinnä Sarapistonmäkeä on Jara, jonka mailta on löytynyt 1000-luvun aarre.

TUTKIMUSHISTORIA

Sarapistonmäen ensimmäiset löydöt saatiin Kansallismuseon kokoelmiin Salomon Wilskmanin toimituksina v. 1882-1883. Ne olivat kaksi keihäänkärkeä (KM 2125:232a, KM 2142:404), väkipuukko (KM 2125:232b), kirves (KM 2142:403) ja 8-nuppinen pyöreä kupurasolki (KM 2192:645).

Alfred Hackman teki paikalle tarkastusmatkan v. 1910 kuvaten samalla kohteen. Ville Luhon inventointikertomuksessa v:lta 1940 se on kohde II B:4 ja hän toteaa kyseessä olevan polttokenttäkalmiston, josta koepistoissa oli löytynyt 20-25 cm paksu kulttuurikerros - tuhkanharmaata maata, palaneita kiviä, hiiltä ja palaneita luunsiruja (KM 11199).

Ensimmäinen kaivaus paikalla suoritettiin Helsingin yliopiston retkikunnan toimesta professori Ella Kivikosken johdolla v. 1953 (kartta s. 17) jolloin löydettiin lähinnä

keramiikkaa, mutta myös joitain metalliesineiden kappaleita (KM 13361:1-4).

KAIVAUSTEKNIikka

Porkkalantien reunaan paalutettiin tulevan kevyen liikenteen väylän suuntainen kaivausalue, jonka S-N -akseli poikkesi neulapohjoisesta 15°/360° koilliseen (kartta s. 17). Koordinaatisto kasvoi pohjoiseen ja itään ja mittaukset tehtiin ruudun lounaiskulmasta.

Kaivausruutujen koko oli 2 x 2 m ja kaivaustason keskimääräinen paksuus 5-10 cm. Tutkittujen tasojen määrä vaihteli yhdestä seitsemään, 15-55 cm (ks. vaaituskartat s. 18-19). Kaivajat merkitsivät itse löytönsä karttoihin sovituille symboleilla. Varsinaisen tasokaivausalueen itäpuolelle tehtiin neljä ja länsipuolelle kaksi koekuoppaa löytöalueen laajuuden tarkistamiseksi (kartta s. 17). Kaivausalueen pohjoisreunasta on piirretty profiilikartta 1:25 (s. 33).

Kaivaukselle siirrettiin kiintopiste TVL:n Hämeen piirin toimesta. Sen korkeus oli 90.18 m ja koneen lukema 175. Kaivauksen lopuksi hakattiin tutkimusalueen pohjoispuolelle kaksi paalua, jotka on merkitty yleiskarttaan (s. 17).

MAALAJIT

Ensimmäisessä tasossa (kartat s. 20-22, kuvat 2-3, s. 44-45, diat 10318-10322) oli pääosin humuspitoisessa maassa ruutujen 96-98/200-202 rajalla pitkulainen likamaa-alue ja sen itäpuolella ruudussa 98/202 pienempi soikea läikkä. Seuraavassa tasossa (kartat s. 23-25, kuva 4, s. 45, diat 10323-10324) ne olivat yhdistyneet ja alueen itäreunassa oli likamaan seassa nokea (kuva 15, s. 49, dia 10352). Toinen likamaaesintymä oli ruutujen 94/202-204 kiveyksen ja kolmas ruutujen 96-98/204-206 suurten kivien alueella ja itäpuolella. Pienempiä esiintymiä oli myös linjan 200 länsipuolella. Kaivausalueen itäreunassa ja ruudussa 94-96/204 oli savea, ruutujen 94-98/200 länsireunassa so-

94-96/204 oli savea, ruutujen 94-98/200 länsireunassa so-ramaista ruostehiekkaa.

Kolmannessa tasossa (kartat s. 26-27, kuva 5, s. 45, diat 10325-10329) valtaosa linjan 200 itäpuolista aluetta oli likamaata, tummempia kohtia oli kiveyksen 94/202-204 alueella ja ruudussa 98/202 (kuva 16, s. 49, dia 10353). Savialueet olivat hieman laajentuneet, samoin ruostehiekka linjasta 200 länteen, jonka alueen likamaaläikät sen sijaan olivat vähentyneet. Seuraavassa tasossa (kartat s. 28-29, kuva 6, s. 45, diat 10330-10332, 10337) oli tummien likamaaläikkien tilalla nokimaata, joka varsinkin ruudussa 98/202 (kuva 17, s. 49, diat 10354-10355) oli hyvin voimakasta. Savi oli edelleen levittäytynyt pohjoiseen ja länteen, linjan 200 länsipuolella likamaata oli enää ruudussa 98/192. Tasossa 5 (kartta s. 30, kuvat 18-20, s. 50, diat 10356-10358) tilanne oli jokseenkin ennallaan.

Tasossa 6 kiveyksen 94/202 alueella oli jäljellä enää likamaata, jota muutenkin oli enää neljässä ruudussa (kartta s. 31). Ruudun 98/202 nokimaaesiintymä (kuva 21, s. 50, diat 10359-10369) oli vielä jäljellä, tosin supistuneena ja pari pienempää läikkää oli ruudussa 98/204. Viimeksi mainittuihin liittyi palomaa-alue ruudussa 98/202 (kuva 22, s. 51, diat 10361-10362). Tasossa 7 (kartta s. 32) ruudun 98/202 suuren nokiläikänsikin tilalla oli palomaa (kuvat 24-25, s. 51, diat 10366-10367). Myös toinen ruudun palomaa-alueista jatkui tähän (kuva 23, s. 51, diat 10363-10365), ja vielä seuraavaankin (diat 10368-10370) tasoon, sen sijaan nokimaata oli enää pieninä laikkuina. Ruudusta otettiin hiilinäytteet tasoista 5-7. Puu oli vajavaisesti palanutta ja sitä oli suuria kappaleita. Mahdollisesti se on muinaisjäännöstä nuorempaa perua.

RAKENTEET

Varsinaisia rakenteita voitiin havaita kaksi tai kolme, kaikki linjan 200 itäpuolella. Niistä ensimmäinen, lika- ja nokimaata sisältänyt, todennäköisimmin liesikiveys, sijaitsi ruuduissa 94/202-204. Se tuli esiin ensimmäisessä

tasossa ja jatkui aina seitsemänteen tasoon saakka (kartat s. 21, 24, 27, 29-32, kuvat 10-14, s. 47-48, diat 10338-10351). Kiveys koostui melko pienistä, terävasärmäisistä tiheään ladotuista kivistä ja sen alla oli savea ja kallion punaiseksi värjäämää maata. Palaneita luita ei kiveyksestä löytynyt, sen sijaan kylläkin keramiikkaa.

Toinen mahdollinen rakenne oli suurten kivien muodostama kehä (kartat s. 21, 24, 27, 29, kuvat 3-6, s. 45, diat 10320-10321, 10323-10324, 10327-10328, 10330) ruutujen 96-98/204-206 alueella. Kysymyksessä voi olla jonkinlaisen katoksen tms. pohja. Sen alueelta löytyivät kaikki saviastian katkelmat. Koska kiegoista ei löytynyt palamisen jälkiä, on epätodennäköistä, että ne olisivat palkeiden suokappaleiden osia, pikemminkin pystykangaspuiden tai muita painoja. Kivikehän läheisyydestä löytyi myös valefiligraanikorun katkelma.

Kolmas rakenteellinen yksityiskohta oli NNW-SSE -suuntainen aitamainen kiveys, joka näkyi selvimmin tasoissa 1-3 (kartat s. 21, 24, 27, kuvat 7-9, s. 46, diat 10333-10336). Se muodosti selvän rajan löytöjen levinneisyydelle.

LÖYDÖT

Pronssirengas	1	kpl	
Valefiligraanisoljen katkelma	1	"	
Rautaniittejä	3	"	
Saviastian reunapaloja	35	"	167 g
pohjapaloja	21	"	47 "
kylkipaloja	1302	"	1648 "
koristettuja kylkipaloja	1	"	3 "
reunapaloja koekuopista	1	"	3 "
kylkipaloja koekuopista	13	"	24 "
Saviastianpaloja yhteensä	1373	"	1895 "
Savikiekon katkelmia	18	"	
Palanutta savea	13	"	20 "

Palanutta savea koekuopista	1 kpl	2 g
Kvartsi-iskoksia	8 "	42 "
Piitä	4 "	7 "
Palanutta luuta	3 "	1,5 "
Palanutta luuta koekuopista	1 "	2 "

Suurimman osan kaivauslöydöistä muodostivat saviastianpalat, joita löytyi ensimmäisestä tasosta alkaen, varsinkin ruutujen 94/202-204 kiveyksen ja kaivausalueen pohjoisreunan väliseltä vyöhykkeeltä sekä suurten kivien muodostaman kehän sisältä. Keramiikkaa löytyi runsaimmin tasoon 4 asti, mutta jossain määrin vielä tasosta 7. Ainoa koristettu pala tukee paikan ajoitusta nuoremmalle rautakaudelle.

Kaikki savikiekon palat löytyivät suurien kivien muodostaman kehän sisältä tai sen välittömästä läheisyydestä. Kiveyksen tuntumasta on myös valefiligraanisoljen katkelma. Pronssirengas, joka on mahdollisesti peräisin ketjulaitteesta löytyi ruudun 98/200 tummasta likamaaläikästä. Rautaniitit tulivat kaikki kaivausalueen tienpuoleisesta reunasta.

Kaivausalueen länsiosasta löytyi jonkin verran keramiikkaa, mutta pääesiintymisalue oli linjan 200 itäpuolella aitamaiseen kiveykseen asti.

Tehdyistä koekuopista saatiin keramiikkaa, palanutta savea ja palanutta luuta.

Löytöjen levinneisyydestä kaivausalueella ks. kartat s. 34-43.

YHTEENVETO

Lempäälän Sarapistonmäen viikinkiaikaisena polttokenttäkalmistona pidetyn muinaisjäännöksen reunasta tutkittiin kesällä 1985 tasokaivauksena 90 m²:n suuruinen alue. Lisäksi tehtiin kuusi koekuoppaa.

Suunnitellun kevyen liikenteen väylän alle jäävästä kohdasta saatiin tutkituksi sen tärkein osa, löydöt alueen länsipäästä olivat sangen niukat.

Paikan kalmistoluonne ei tullut kiistatta todistetuksi sillä esimerkiksi palanutta luuta löytyi tuskin lainkaan. Kyseessä voi tietenkin olla kalmiston reuna-alue, jolloin sen pääosa sijaitsee nyt tutkitun alueen ja kesän 1953 kaivausalueen välisessä rinteessä. Salomon Wilskmanin 1880-luvulla Kansallismuseon kokoelmiin toimittamien aseiden ja soljen löytökohta ei ollut paikallistettavissa.

Kysymykseen voi tulla myös asuinpaikka, jolle rakenteellisesti sangen läheisen vastineen muodostaa Domargård 2 Karjaalla. Muinaisjäännös jatkuu sekä löytöjen että esimerkiksi aitamaisen kiveyksen perusteella vuoden 1985 kaivausalueen pohjoispuolelle.

KARTTALUETTELO

- s. 16 kopia-ote peruskartasta 2123 07 LEMPÄÄLÄ 1:20 000
Helsinki 1980 A4
- s. 17 yleiskartta 1:1000 A3
- s. 18 pintavaaituskartta 1:100 A3
- s. 19 pohjavaaituskartta 1:100 A3
- s. 20 tasokartta 1:25 A3
- s. 21 tasokartta 1:25 A2
- s. 22 tasokartta 1:25 A4
- s. 23 tasokartta 1:25 A3
- s. 24 tasokartta 1:25 A2
- s. 25 tasokartta 1:25 A4
- s. 26 tasokartta 1:25 A3
- s. 27 tasokartta 1:25 A2
- s. 28 tasokartta 1:25 A4
- s. 29-31 tasokarttoja 1:25 A2
- s. 32 tasokartta 1:25 A3
- s. 33 profiilikartta 1:25 A2
- s. 34-35 löytökarttoja 1:25 A4
- s. 36 löytökartta 1:25 A3
- s. 37 löytökartta 1:25 A3
- s. 38 löytökartta 1:25 A2
- s. 39 löytökartta 1:25 A4
- s. 40-42 löytökarttoja 1:25 A2
- s. 43 löytökartta 1:25 A3

NEGATIIVILUETTELO

- f. 64432 Yleiskuva kaivausalueesta; kuva etelälounaasta
- f. 64433 Sama; kuva eteläkaakosta
- f. 64434 Työkuva: Jussi Karjalainen, Kari Pätsi, Jyri Hakola, Juha Lunden, Ira Ahonen, Heikki Hietanen
- f. 64435 Työkuva: Jyri Hakola, Juha Lunden, Ira Ahonen, Heikki Hietanen, Leena Engblom
- f. 64436 Kaivausaluetta ruuturivistä 202 itään tasossa 1; kuva länsiluoteesta
- f. 64437 Aitamainen kiveys ruuturivissä 208 tasossa 1; kuva pohjoisluoteesta
- f. 64438 Kaivausalue ruuturivistä 200 itään tasossa 1; kuva lännestä
- f. 64439 Sama
- f. 64440 Kiveys ruuduissa 94/202-204 tasossa 2; kuva lännestä
- f. 64441 Sama; kuva länsiluoteesta
- f. 64442 Sama; kuva pohjoisluoteesta
- f. 64443 Ruudut 96-98/200-202 tasossa 2; kuva kaakosta
- f. 64444 Kaivausaluetta ruuturivistä 202 itään tasossa 2; kuva luoteesta
- f. 64445 Aitamainen kiveys ruuturivissä 208 tasossa 2; kuva pohjoisluoteesta
- f. 64446 Kiveys ruuduissa 94/202-204 tasossa 3; kuva kaakosta
- f. 64447 Sama
- f. 64448 Ruudut 96-98/200-202 tasossa 3; kuva kaakosta
- f. 64449 Kaivausalue ruuturivistä 202 itään tasossa 3; kuva lännestä
- f. 64450 Osa kaivausaluetta tasossa 3; kuva luoteesta
- f. 64451 Ruudut 94-96/202-204 tasossa 3; kuva pohjoisesta
- f. 64452 Ruudut 96-98/200-202 tasossa 3; kuva kaakosta
- f. 64453 Aitamainen kiveys ruuturivissä 208 tasossa 3; kuva eteläkaakosta

- f. 64454 Sama; kuva pohjoisluoteesta
- f. 64455 Ruuturivit 200-202 tasossa 3; kuva itäkoillisesta
- f. 64456-64454 Panoraama kaivausalueesta suuntaan länsi-pohjoisen-itä
- f. 64465 Kaivausalueen länsiosaa tasossa 2; kuva etelälounaasta
- f. 64466 Sama
- f. 64467 Kiveys ruuduissa 94/202-204 tasossa 4; kuva lännestä
- f. 64468 Sama; kuva pohjoisesta
- f. 64469 Ruudut 96-98/200-202 tasossa 4; kuva etelästä
- f. 64470 Sama
- f. 64471 Sama; kuva eteläkaakosta
- f. 64472 Kiveys ruuduissa 94/202-204 tasossa 5; kuva lännestä
- f. 64473 Sama, etuala tasossa 4; kuva etelästä
- f. 64474 Ruudut 94/202-204 tasossa 5; kuva lännestä
- f. 64475 Osa kaivausaluetta tasossa 4; kuva luoteesta
- f. 64476 Kaivausaluetta ruuturivistä 204 itään tasossa 4; kuva luoteesta
- f. 64477 Ruudut 98/200-202 tasossa 5; kuva kaakosta
- f. 64478 Sama; kuva länsiluoteesta
- f. 64479 Ruuturivit 200-204 tasossa 5; kuva pohjoisesta
- f. 64480 Kiveys ruuduissa 94/202-204 tasossa 6; kuva lännestä
- f. 64481 Sama; kuva luoteesta
- f. 64482 Ruudut 96-98/200-202 tasossa 6; kuva lounaasta
- f. 64483 Sama; kuva lännestä
- f. 64484 Ruudun 98/202 kaakkoisnurkka ympäristöineen tasossa 6; kuva kaakosta
- f. 64485 Sama; kuva etelästä
- f. 64486 Ruudun 98/202 kaakkoisnurkka tasossa 7; kuva eteläkaakosta
- f. 64487 Sama; kuva etelästä
- f. 64488 Ruudun 98/202 luoteisnurkka tasossa 7; kuva pohjoiskoillisesta
- f. 64489 Ruutu 98/202 tasossa 7; kuva länsilounaasta

DIALUETTELO

- 10316 Yleiskuva kaivausalueesta ennen kaivausta; kuva etelälounaasta
- 10317 Sama; kuva eteläkaakosta
- 10318 Kaivausalueen länsiosa, ruuturivit 192-198 tasossa 1; kuva etelälounaasta
- 10319 Sama
- 10320 Kiveystä tasossa 1 ruuturivin 202 itäpuolella; kuva länsiluoteesta
- 10321 Ensimmäisen tason kiveystä ruuturivistä 204 itään, kuva länsilounaasta
- 10322 Kaivausaluetta tasossa 1 ruuturivistä 200 itään; kuva lännestä
- 10323 Kaivausaluetta tasossa 2 ruuturivistä 202 itään; kuva länsilounaasta
- 10324 Kaivausaluetta tasossa 2 ruuturivistä 204 itään; kuva luoteesta
- 10325 Osa kaivausaluetta tasossa 3, etuala tasossa 1; kuva pohjoisluoteesta
- 10326 Ruudut 96-98/200-202 tasossa 3; kuva kaakosta (sama aihe nrossa 10353)
- 10327 Kaivausalue ruuturivistä 202 itään tasossa 3; kuva lännestä
- 10328 Osa kaivausaluetta tasossa 3; kuva luoteesta
- 10329 Ruuturivit 200-202 tasossa 3; kuva itäkoillisesta
- 10330 Kaivausaluetta ruuturivistä 202 itään tasossa 4; kuva länsiluoteesta
- 10331 Kaivausalueen itäosaa ruuturivistä 210 länteen tasossa 4; kuva itäkoillisesta
- 10332 Sama;kuva idästä
- 10333 Aitamainen kiveys ruuduissa 96-98/208 tasossa 1; kuva pohjoisluoteesta
- 10334 Sama tasossa 2
- 10335 Sama tasossa 3; kuva eteläkaakosta
- 10336 Sama; kuva pohjoisesta
- 10337 Ruuturivit 200-204 tasossa 4; kuva pohjoisluoteesta
- 10338 Ruutujen 94/202-204 kiveys tasossa 2; kuva länsiluoteesta

- 10339 Sama; kuva pohjoisesta
10340 Sama tasossa 3; kuva länsiluoteesta
10341 Sama
10342 Sama; kuva luoteesta
10343 Ruudut 94-96/200-202 tasossa 3; kuva pohjoisesta
10344 Kiveys ruuduissa 94/ 202-204 tasossa 4; kuva luoteesta
10345 Sama; kuva lännestä
10346 Ruudut 94-96/200-202 tasossa 4; kuva pohjoisesta
10347 Kiveys ruuduissa 94/202-204 tasossa 5; kuva lännestä
10348 Kiveys ruuduissa 94/202-204 tasossa 5, etuala tasossa 4; kuva pohjoiskoillisesta
10349 Sama; kuva pohjoisesta
10350 Kiveys ruuduissa 94/202-204 tasossa 6; kuva lännestä
10351 Sama; kuva luoteesta
10352 Ruudut 96-98/200-202 tasossa 2; kuva kaakosta
10353 Sama tasossa 3
10354 Sama tasossa 4; kuva eteläkaakosta
10355 Sama; kuva etelälounaasta
10356 Ruudut 98/202-204 tasossa 5; kuva kaakosta
10357 Sama; kuva länsiluoteesta
10358 Ruuturivit 200-204 tasossa 5; kuva pohjoisesta
10359 Ruudut 96-98/200-202 tasossa 6; kuva lounaasta
10360 Sama; kuva lännestä
10361 Ruudun 98/202 kaakkoisnurkka ympäristöineen tasossa 6; kuva kaakosta
10362 Sama; kuva etelälounaasta
10363 Sama tasossa 7; kuva eteläkaakosta
10364 Sama; kuva etelästä
10365 Sama; kuva eteläkaakosta
10366 Ruutu 98/202 tasossa 7; kuva länsilounaasta
10367 Ruudun 98/202 luoteisnurkkaa tasossa 7; kuva pohjoiskoillisesta
10368 Ruudun 98/202 kaakkoisnurkkaa tasossa 8; kuva kaakosta
10369 Sama
10370 Sama; kuva pohjoiskoillisesta
10371 Työkuva: tasoa 1 kaivamassa Jyri Hakola, Juha

- Lunden, Kari Pätsi, Heikki Hietanen, Ira Ahonen
10372 Työkuva: Heikki Hietanen, Ira Ahonen, Leena Engblom
lom
- 10373 Työkuva: Ira Ahonen, Leena Engblom, Kari Pätsi,
Heikki Hietanen, Juha Lunden, Jarno Forsman
- 10374 Työkuva: Leena Engblom, Jyri Hakola, Ira Ahonen,
Kari Pätsi, Jussi Karjalainen, Jarno Forsman,
Heikki Hietanen, Juha Lunden

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

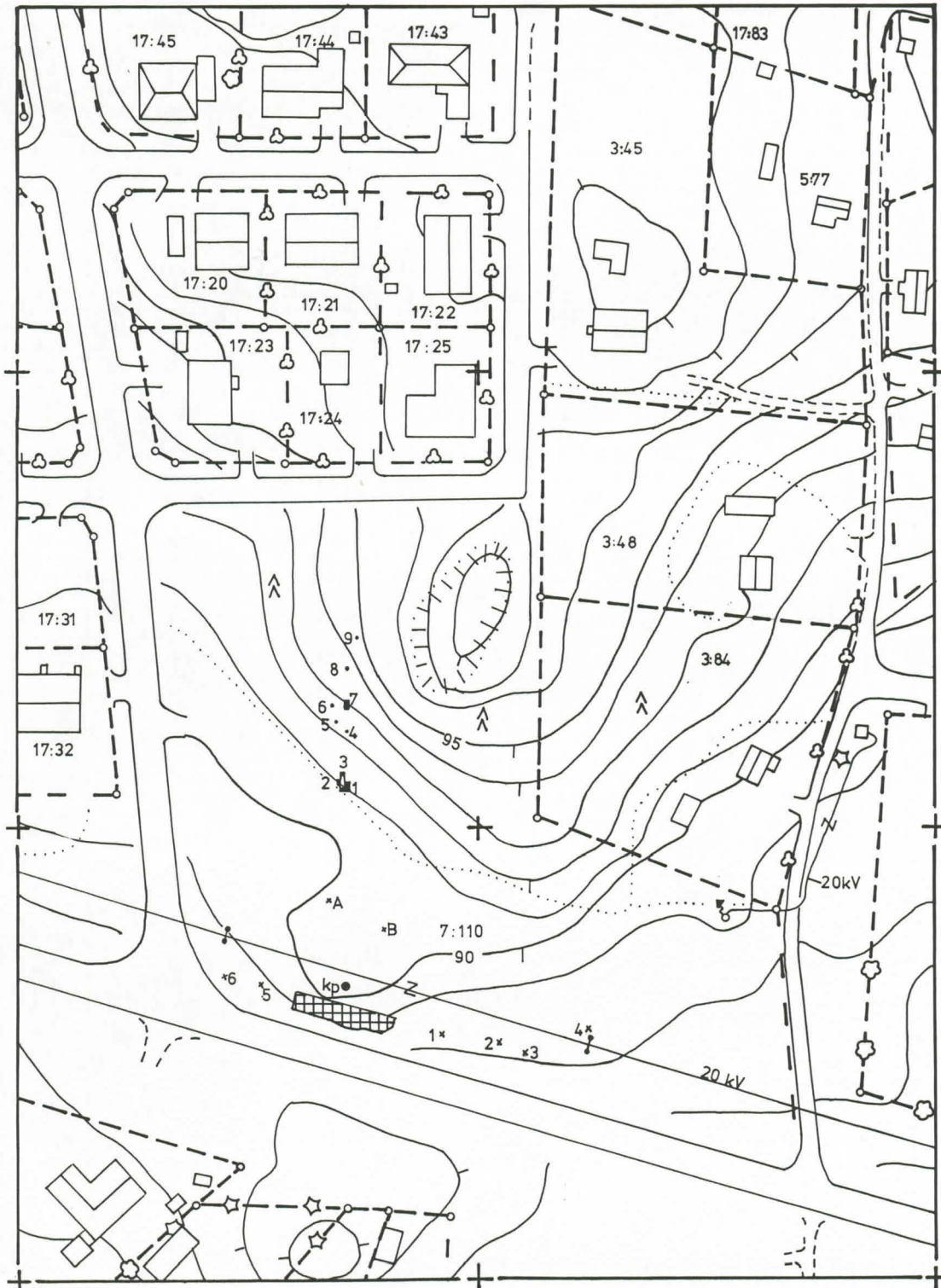
Leena Ruonavaara 1985

Yleiskartta
 mk 1:1000
 kp 90,18 m mpy, lukema 175
 piirt. L. Ruonavaara

- v. 1953 kaivausalue ja koekuoppa
- * v. 1985 " " "
- A, B maastoon jätetyt paalut

KARTTAPOHJANA ON KÄYTETTY LEMPÄÄLÄN KUNNAN
 KAAVAKARTTAA 1:1000

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

Pintavaaituskartta

mk 1:100

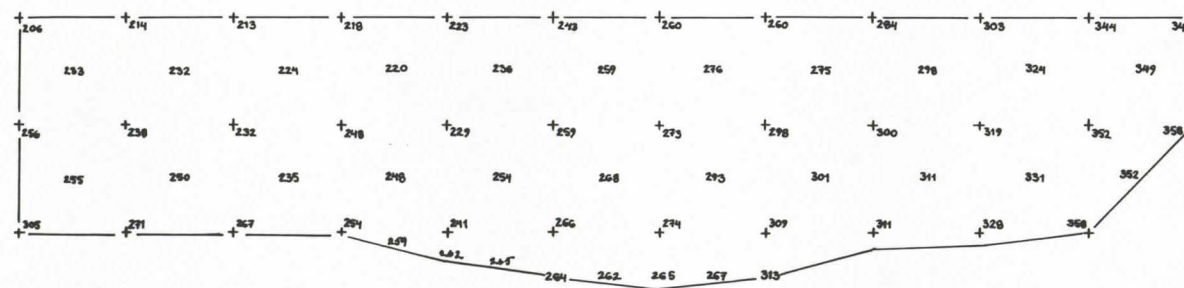
kp 90, 18 m mpy, lukema 175

98

96

94

192 194 196 198 200 202 204 206 208 210 212

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

Pohjavaaituskartta

mk 1:100

kp 90,18 m mpy, lukema 175

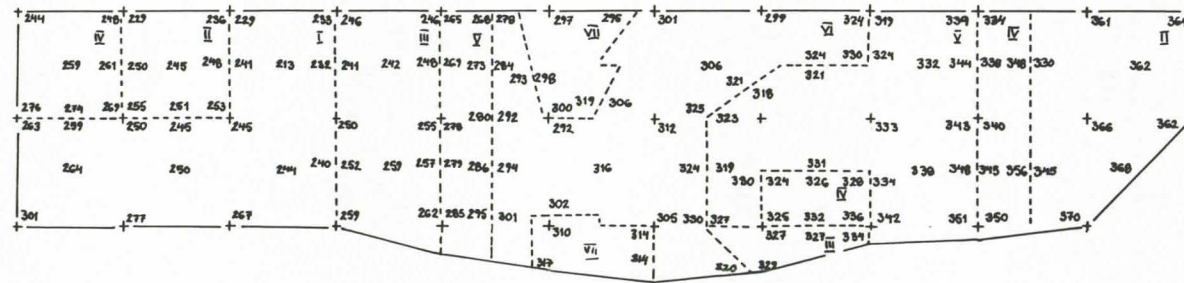
pohjatasot on merkitty roomalaisilla numeroilla

98

96

94

192 194 196 198 200 202 204 206 208 210 212

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

ruudut 96 - 98/192-198

taso 1

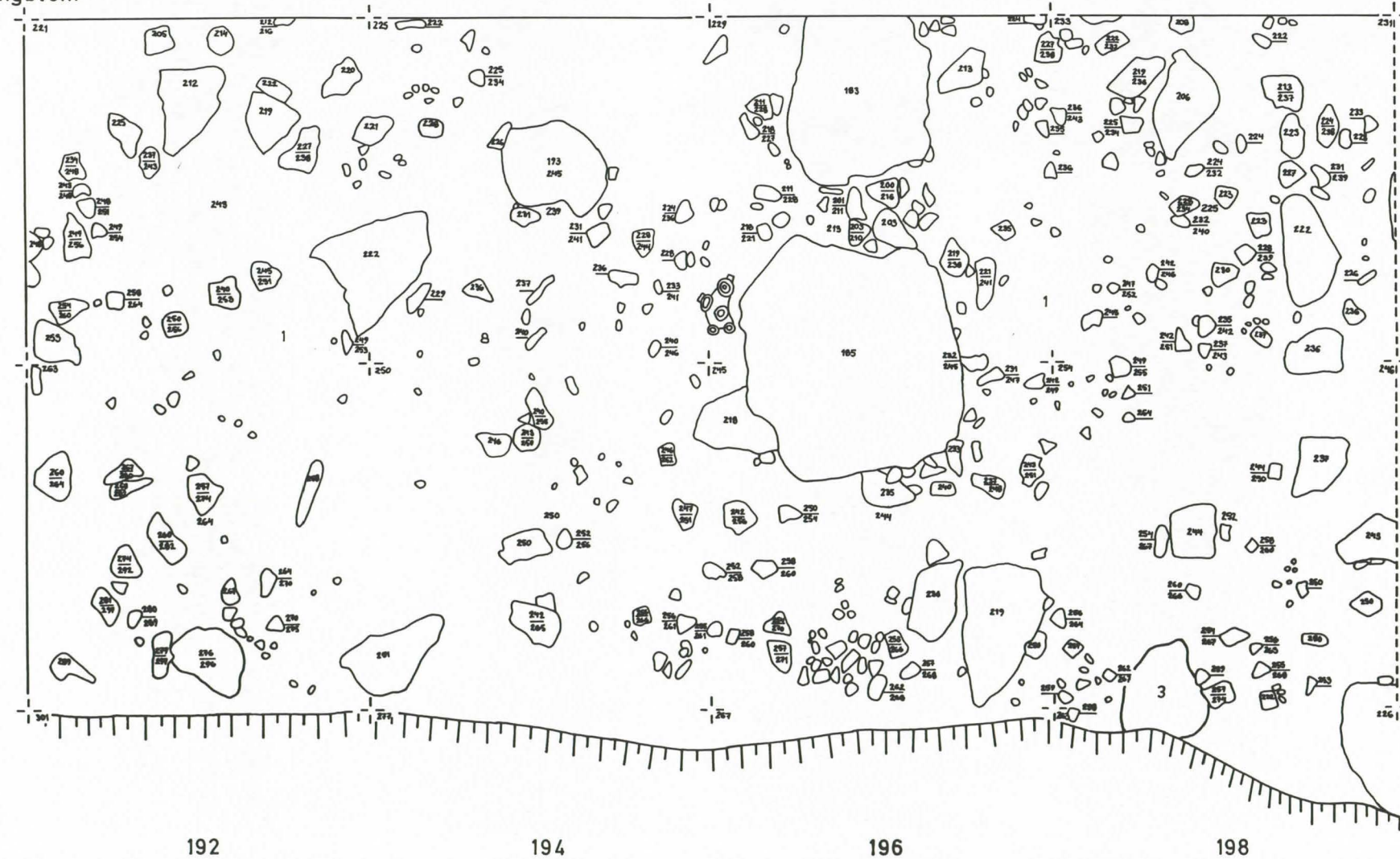
mk 1:25

kp 90,18 m mpy, lukema 175

piirt. L. Engblom

1	MULLANSEKAINEN MAA
3	SAVENSEKAINEN MAA

OJAN REUNA

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

ruudut 94-98/200-210

taso 1

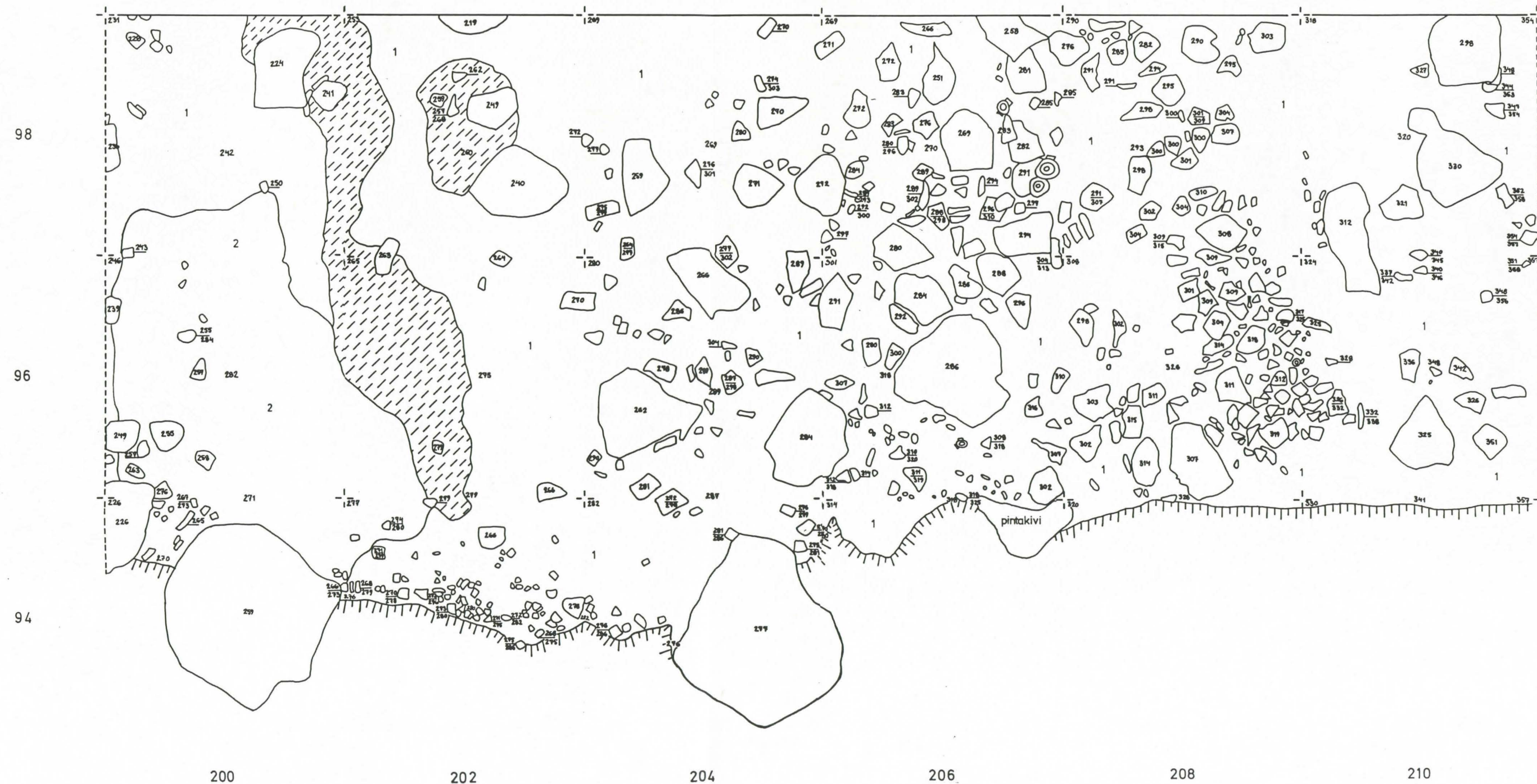
mk 1:25 1m

kp 90,18m mpy, lukema 175

piirt. L. Engblom

- LIKAMAA
- MULLANSEKAINEN MAA
- HIEKANSEKAINEN MAA
- OJAN REUNA

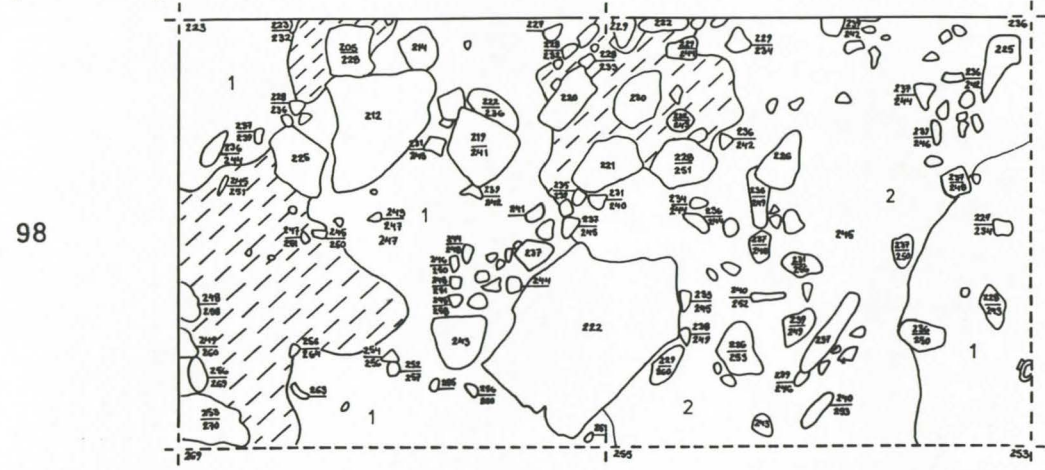

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

ruudut 98/192-194 ja 96-98/198
 taso 2
 mk 1:25
 kp 90,18 m mpy, lukema 175
 piirt. L. Engblom

	LIKAMAA
1	MULLANSEKAINEN MAA
2	PUHDAS HIEKKA
4	RUOSTEEN VÄRJÄÄMÄ HIEKKA
- OJAN REUNA

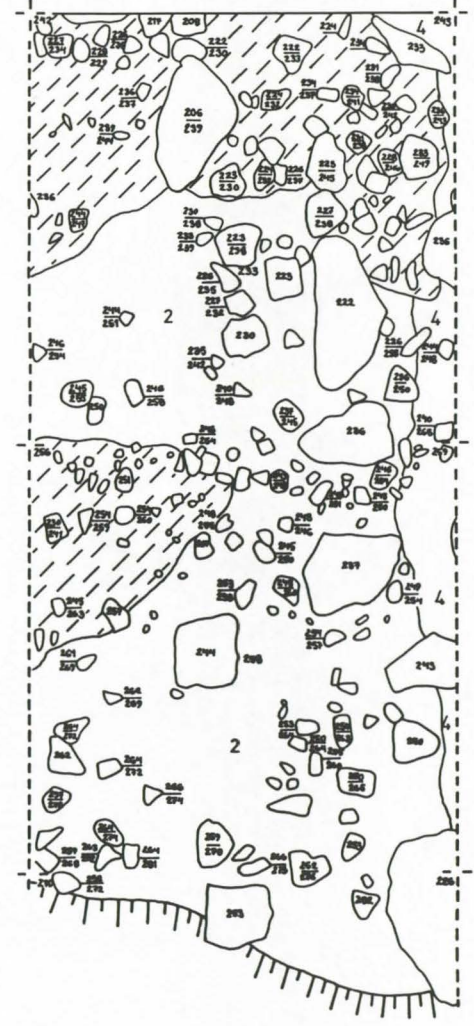

98

96

192

194

198

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

ruudut 94-98/200-210

taso 2

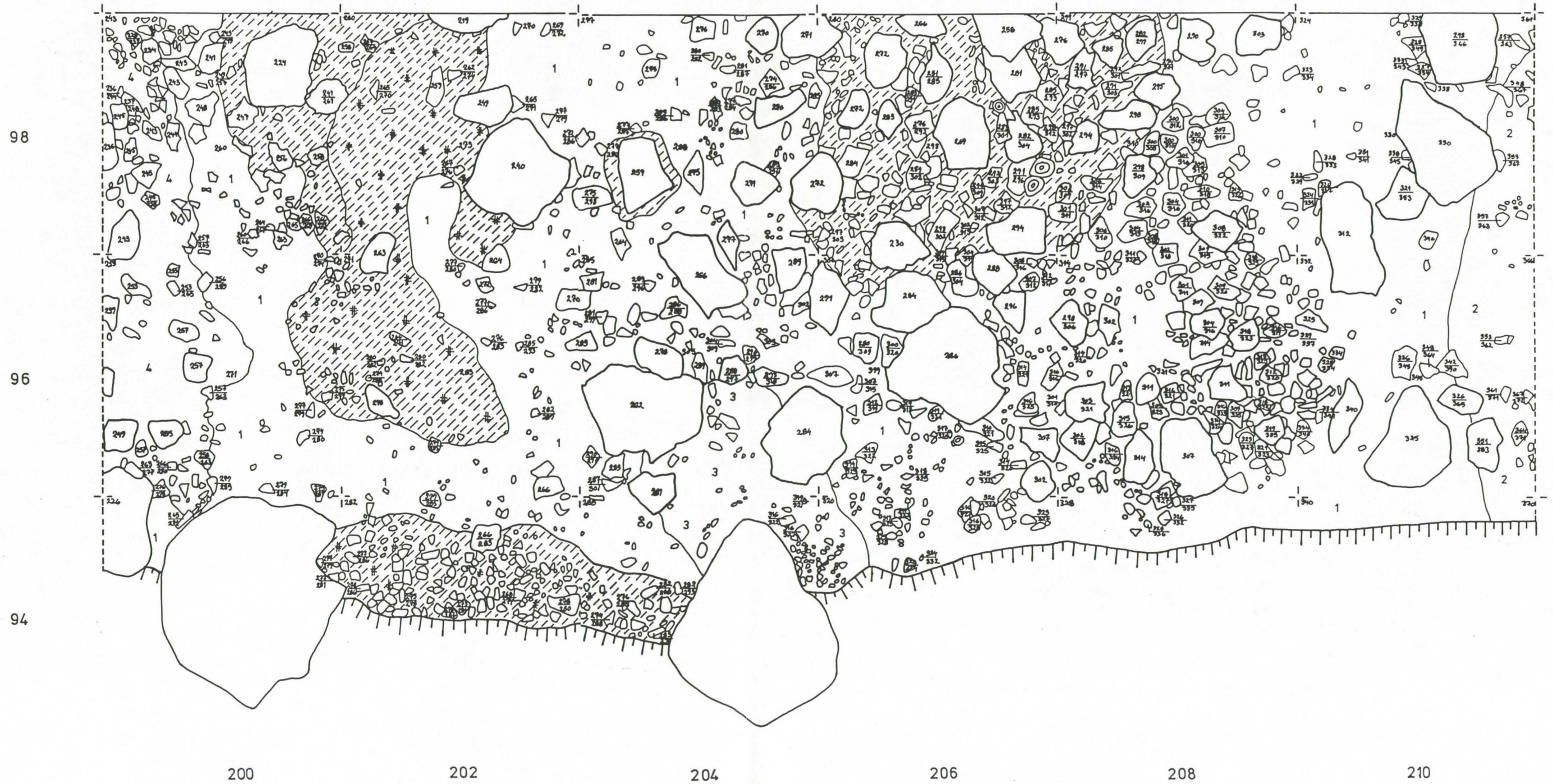
mk 1:25 1m

kp 90,18 m mpy, lukema 175

piirt. L. Engblom

L. Ruonavaara

- LIKAMAA
- HIILI, NOKI
- 1 MULLANSEKAINEN MAA
- 2 PUHDAS HIEKKA
- 3 SAVI
- 4 RUOSTEEN VÄRJÄÄMÄ HIEKKA
- OJAN REUNA

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

ruudut 98/192 ja 96-98/198

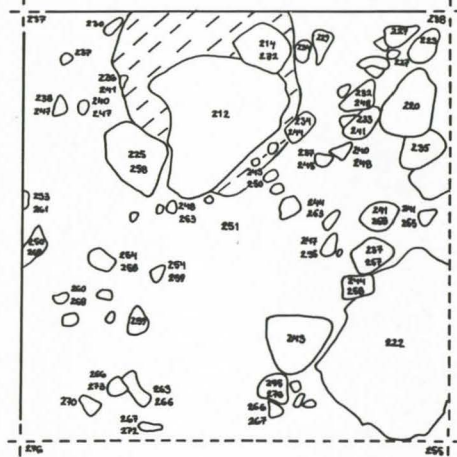
taso 3

mk 1:25

kp 90,18 m mpy, lukema 175

piirt. L. Engblom

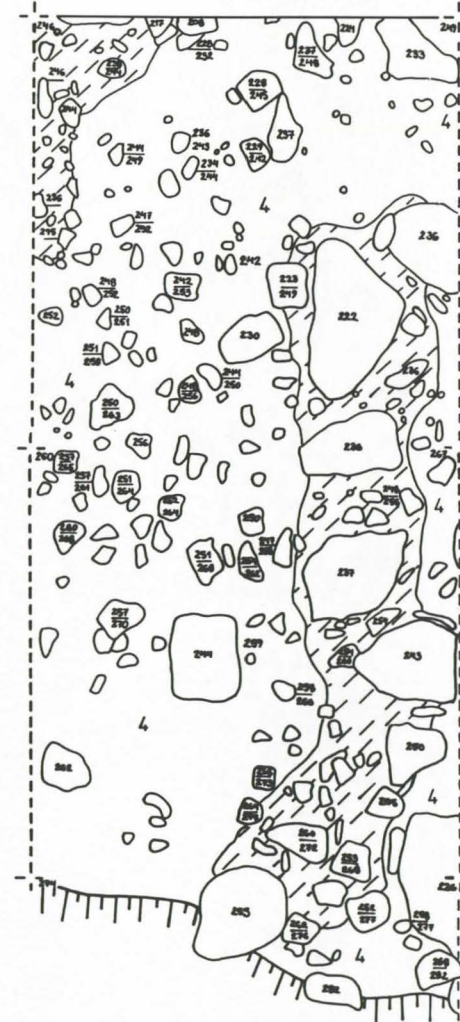
	LIKAMAA
	MULLANSEKAINEN MAA
	RUOSTEPITOINEN HIEKKA
	OJAN REUNA

98

96

192

198

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

ruudut 94-98/200-210

taso 3

mk 1:25 1m

kp 90,18 m mpy, lukema 175

piirt. L. Engblom

L. Ruonavaara

- LIKAMAA
- TUMMA LIKAMAA
- SAVI
- RUOSTEHIEKKA
- OJAN REUNA

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

ruutu 98/192

taso 4

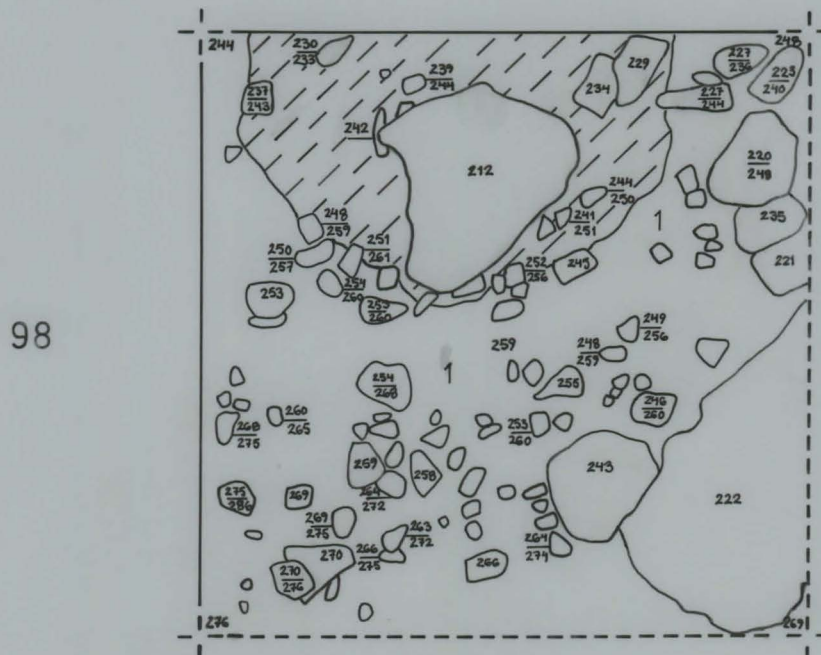
mk 1:25 1m

kp 90,18 m mpy, lukema 175

piirt. L. Engblom

1	MULLANSEKAINEN MAA
	LIKAMAA

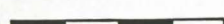

98

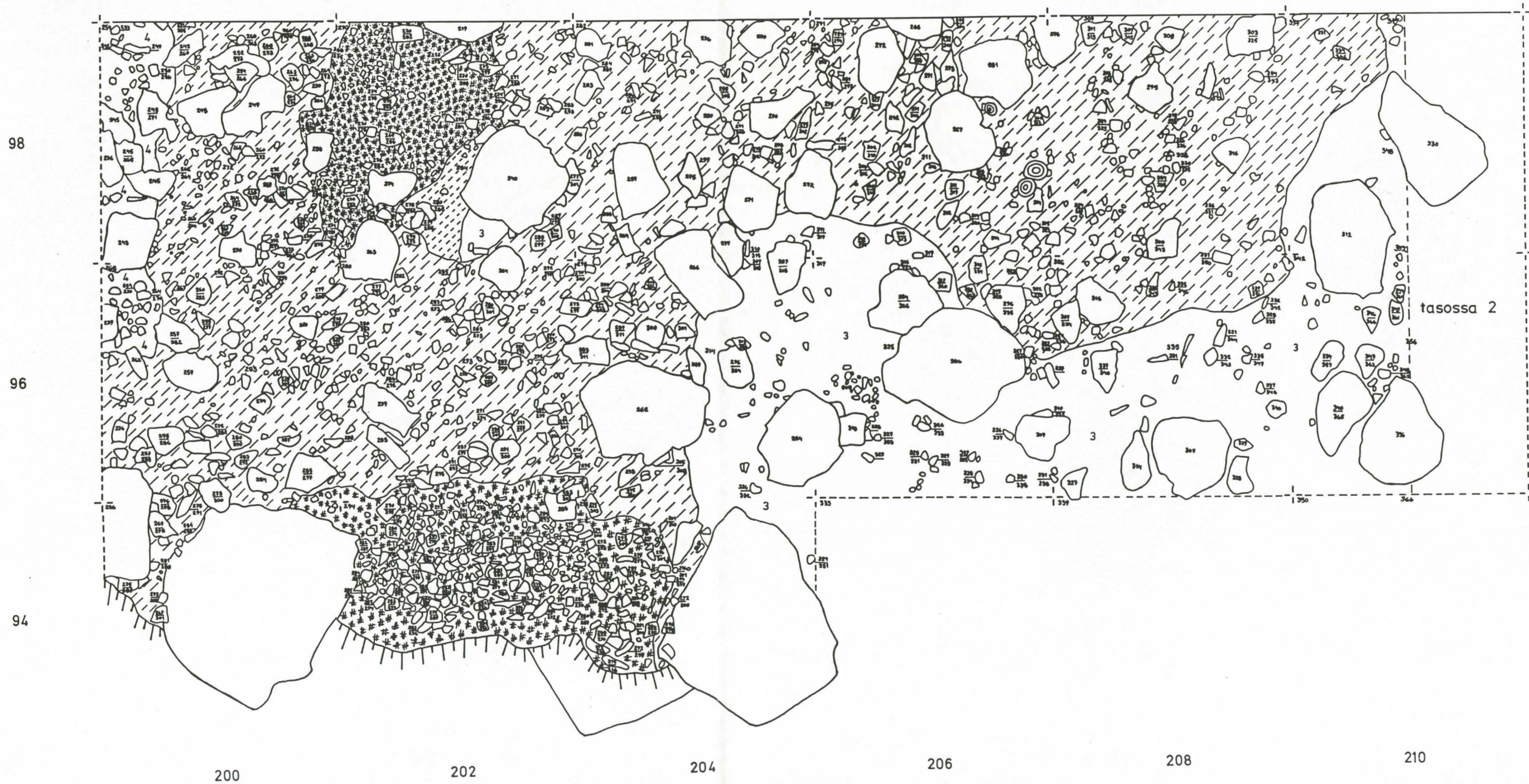
LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

ruudut 94-98/ 200- 210
 taso 4
 mk 1:25 1m
 kp 90,18 m mpy, lukema 175
 piirt. L. Engblom

- LIKAMAA
- TUMMA LIKAMAA
- HIILI, NOKI
- VOIMAKAS NOKIMAA
- SAVI
- RUOSTEHIEKKA
- OJAN REUNA

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

ruudut 94-98/200-208

taso 5

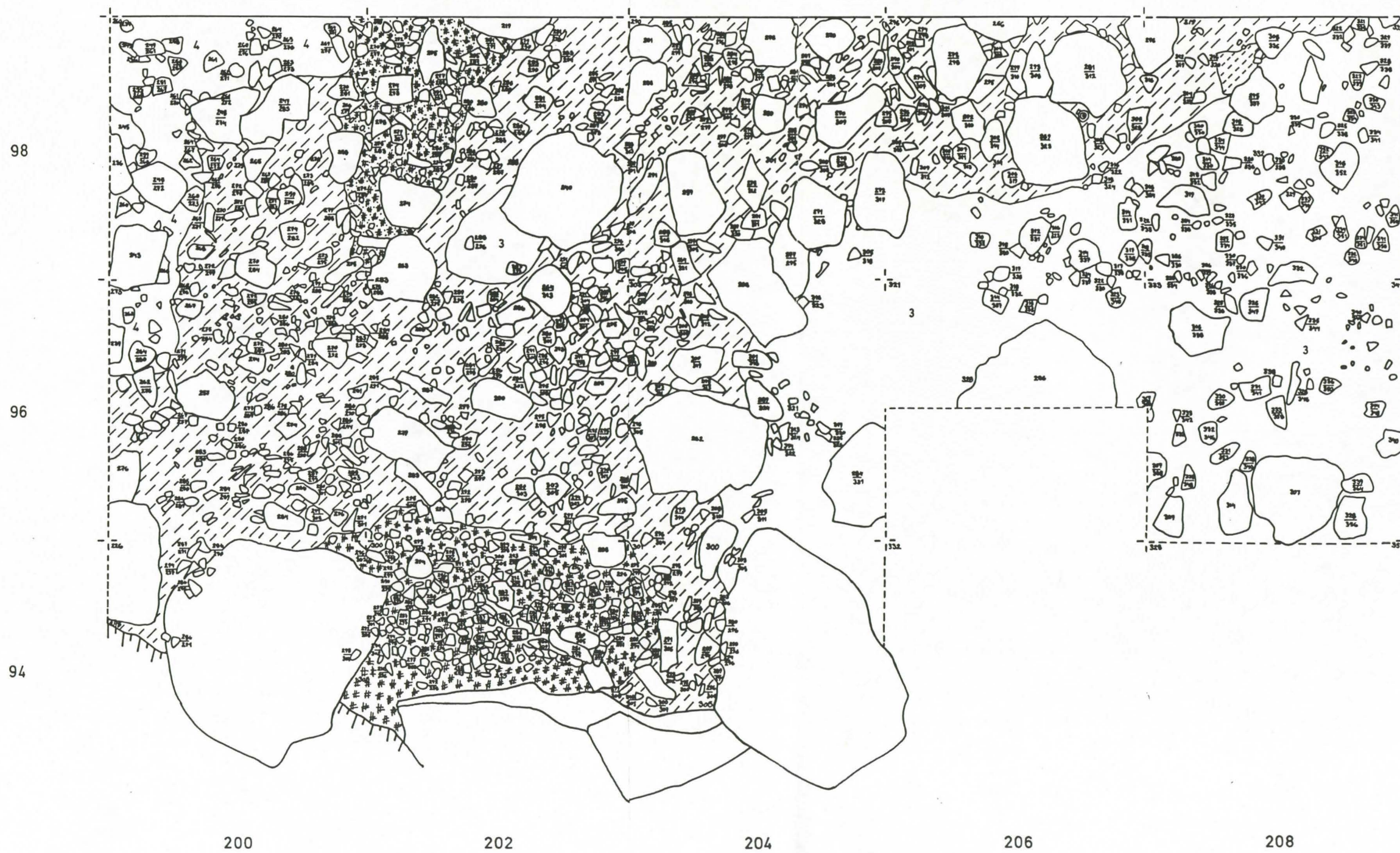
mk 1:25 1m

kp 90,18 m mpy, lukema 175

piirt. L. Engblom

- LIKAMAA
- TUMMA LIKAMAA
- HIILI, NOKI
- VOIMAKAS NOKIMAA
- 3 SAVI
- 4 RUOSTEHIKKA
- OJAN REUNA

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

ruudut 94-98/200-206

taso 6

mk 1:25 1m

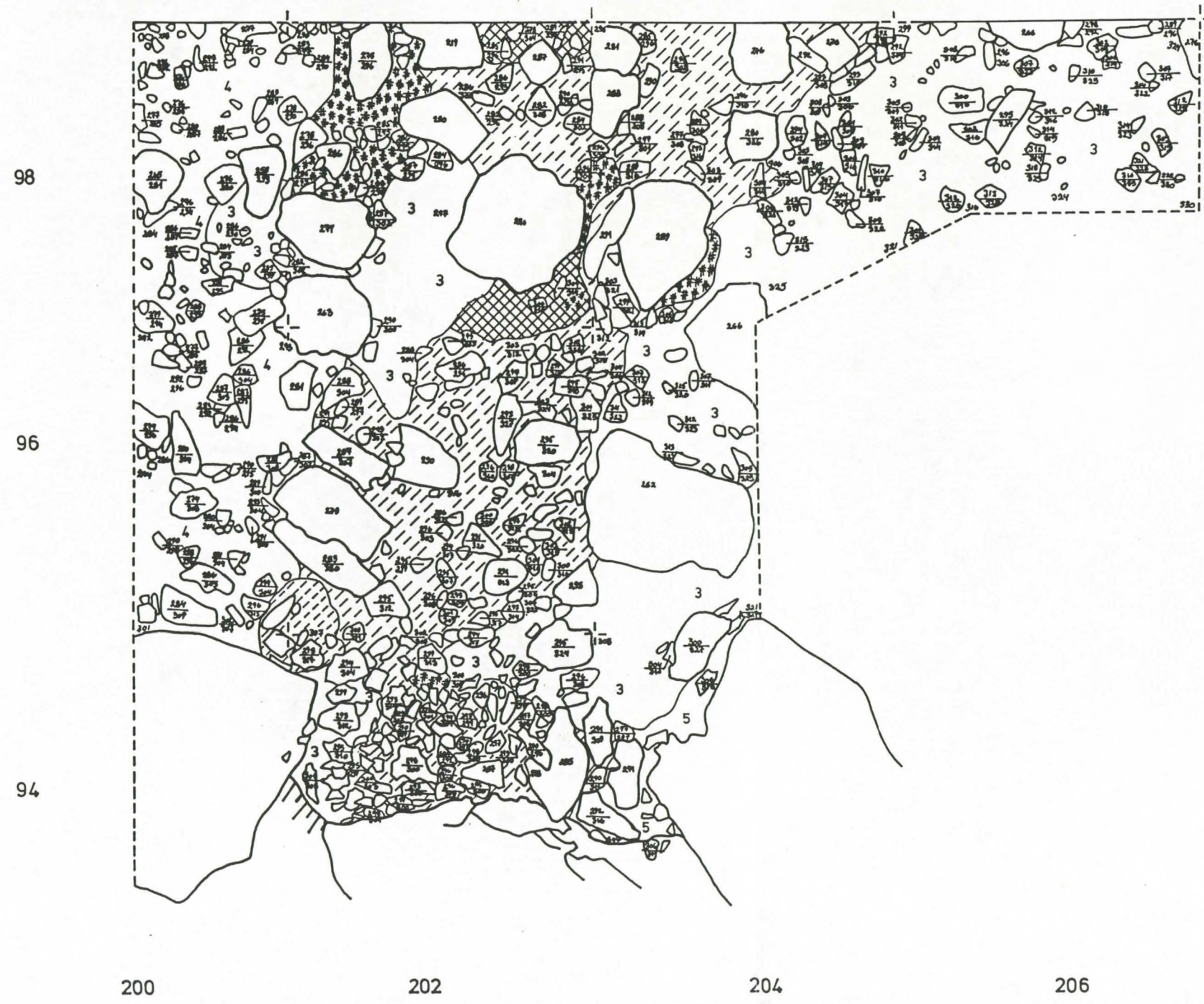
kp 90,18 m mpy, lukema 175

piirt. L. Engblom

L. Ruonavaara

- LIKAMAA
- TUMMA LIKAMAA
- HIILI, NOKI
- PALANUT MAA
- 3 SAVI
- 4 RUOSTEHIEKKA
- 5 KALLION PUNAISEKSI VÄRJÄÄMÄ MAA
- OJAN REUNA

200

202

204

206

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

ruudut 94/202 ja 98/202

taso 7

mk 1:25 1m

kp 90,18 m mpy, lukema 175

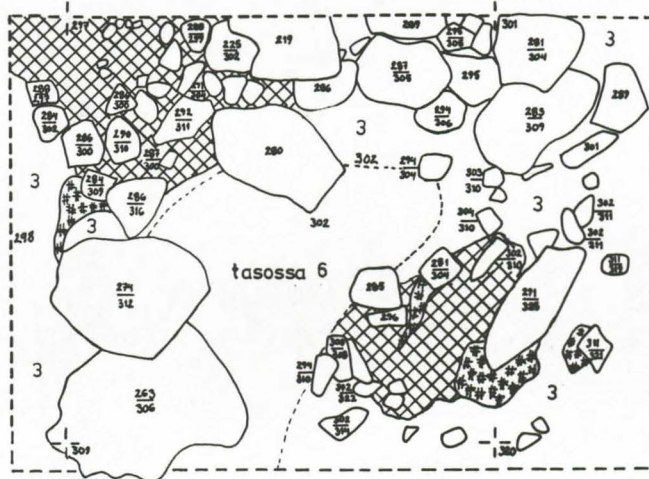
piirt. L. Engblom

L. Ruonavaara

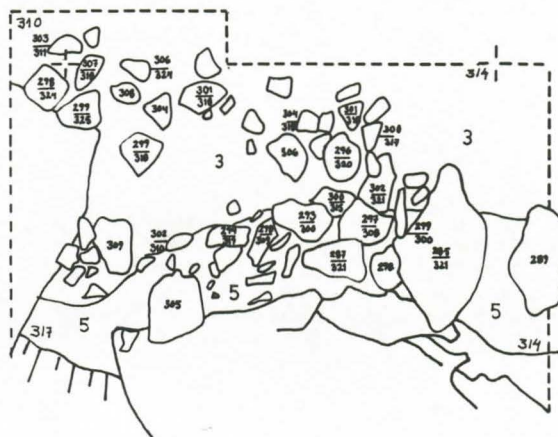

- HIILI, NOKI
- PALANUT MAA
- SAVI
- OJAN REUNA

98

94

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

profiili ruutujen 98/192-212 pohjoisseinämästä

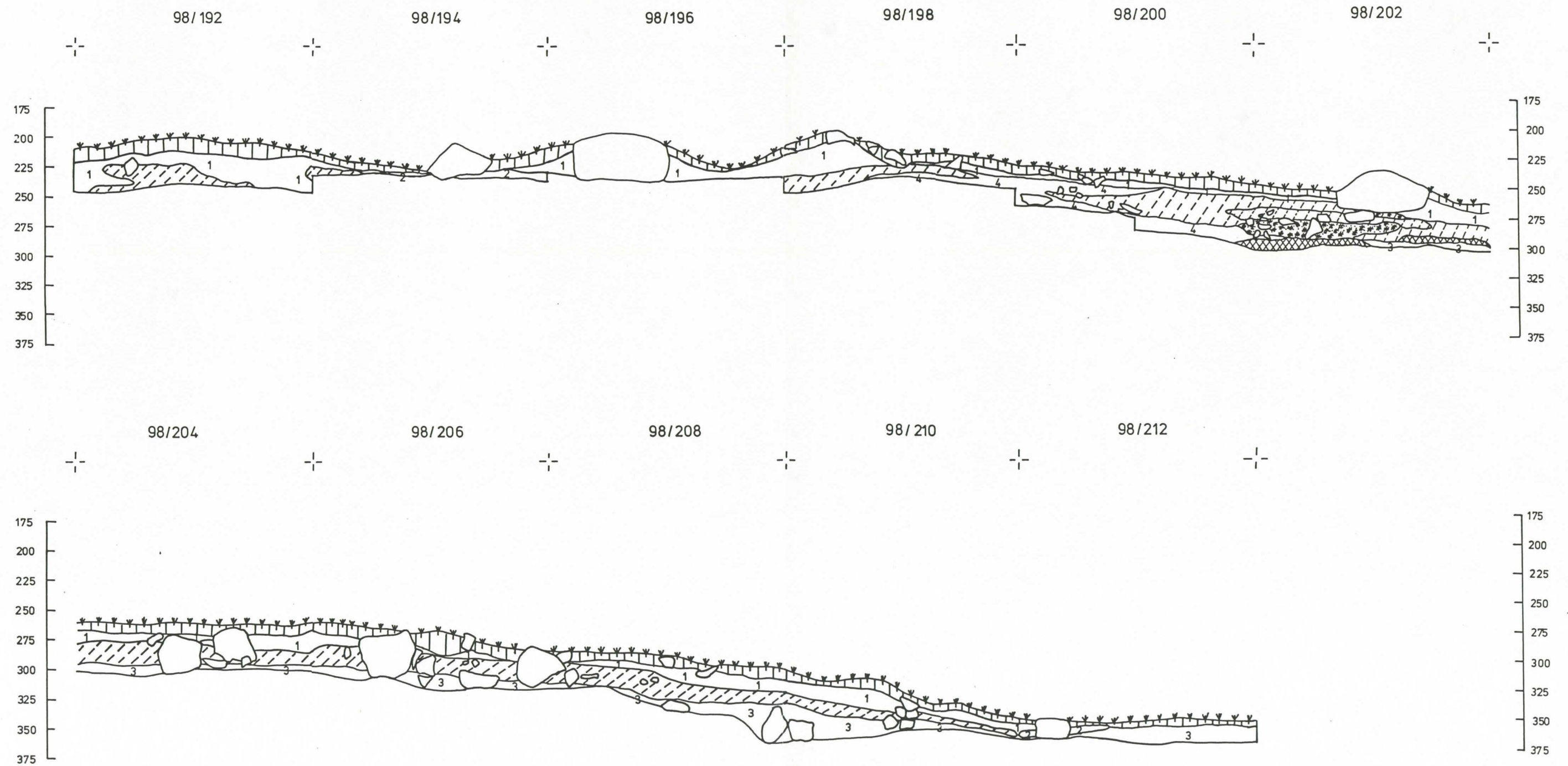
mk 1:25 1m

kp 90,18 m mpy, lukema 175

piirt. L. Engblom

L. Ruonavaara

	TURVE
	LIKAMAA
	TUMMA LIKAMAA
	NOKIMAA
	PALOMAA
	MULLANSEKAINEN MAA
	HIEKKA
	SAVI
	RUOSTE

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

ruutu 98/198

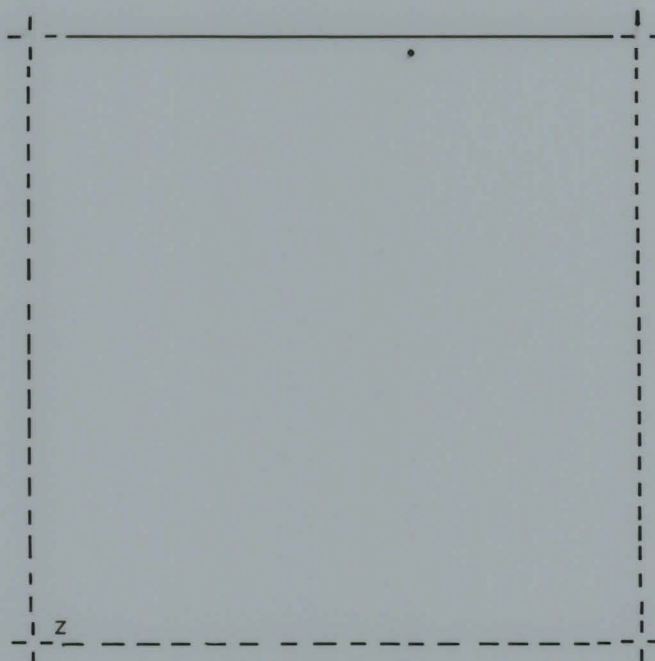
löytökartta tasosta 1

mk 1:25

- KERAMIikka
- z PII

98

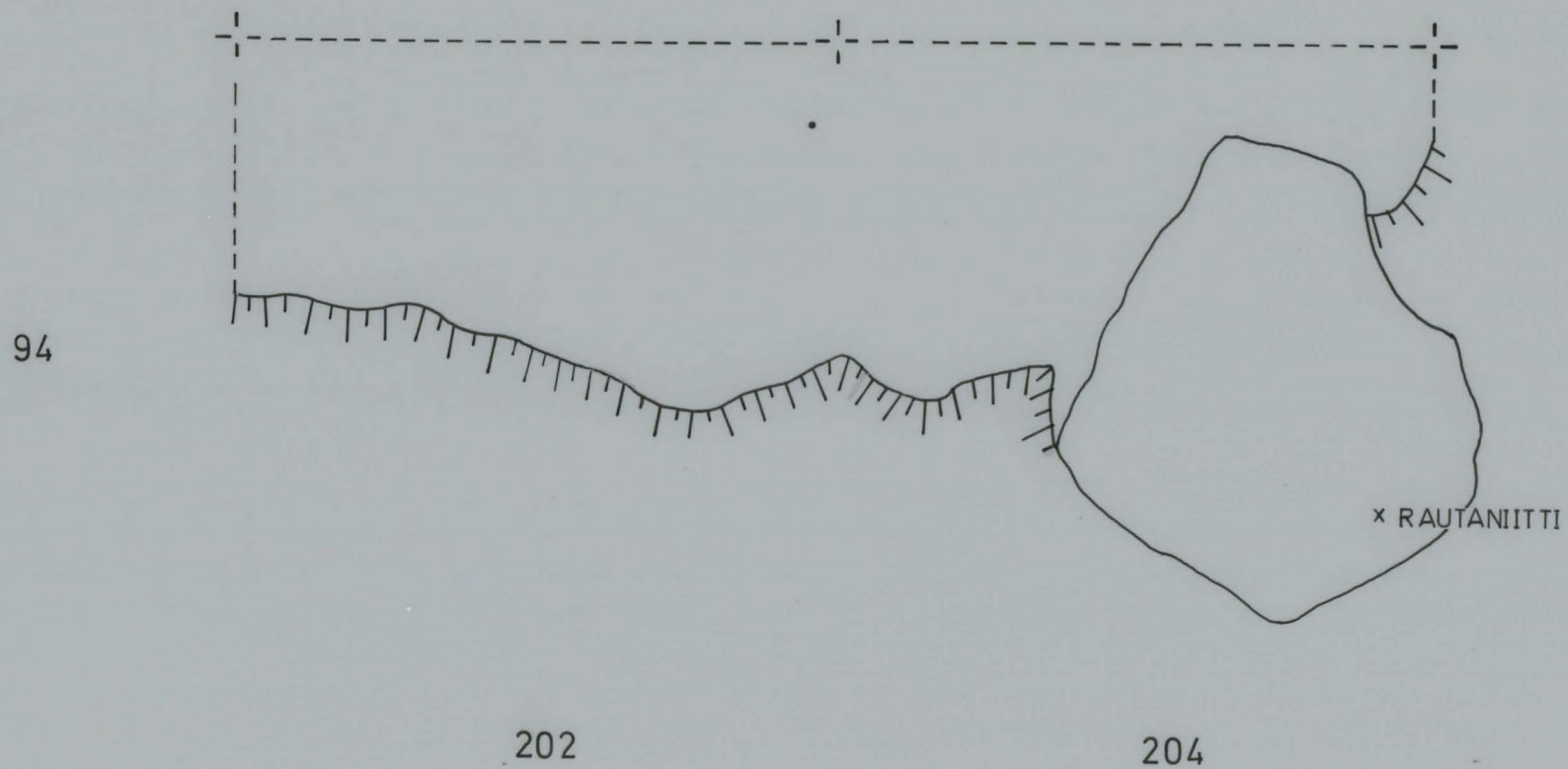
198

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

ruudut 94/202 - 204
löytökartta tasosta 1
mk 1:25

- KERAMIikka
- x ESINELÖYTÖ

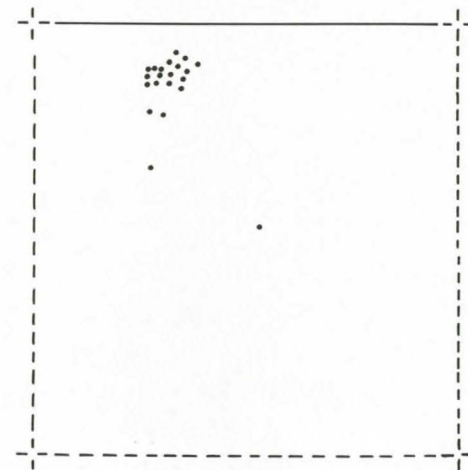
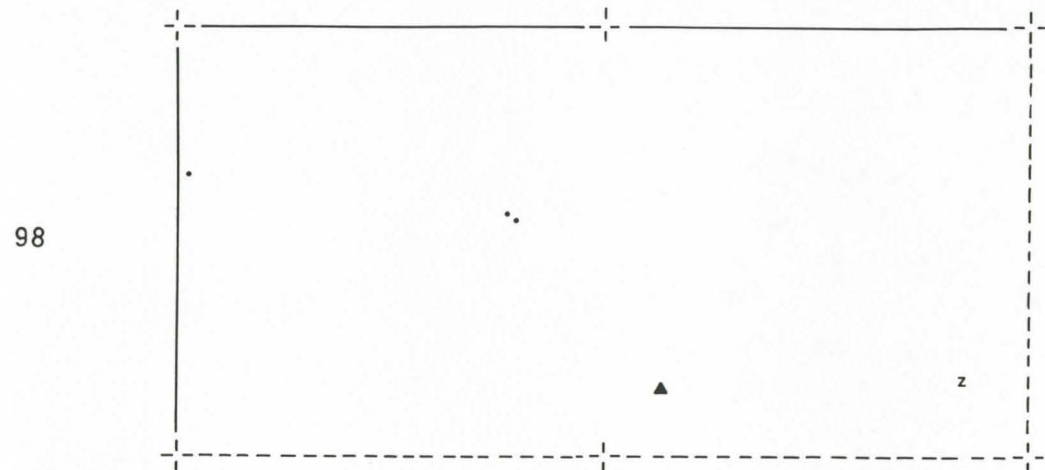
LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

ruudut 96-98/192-198
 löytökartta tasosta 2
 mk 1:25

- KERAMIikka
- z PII
- ▲ PALANUT LUU

 1m

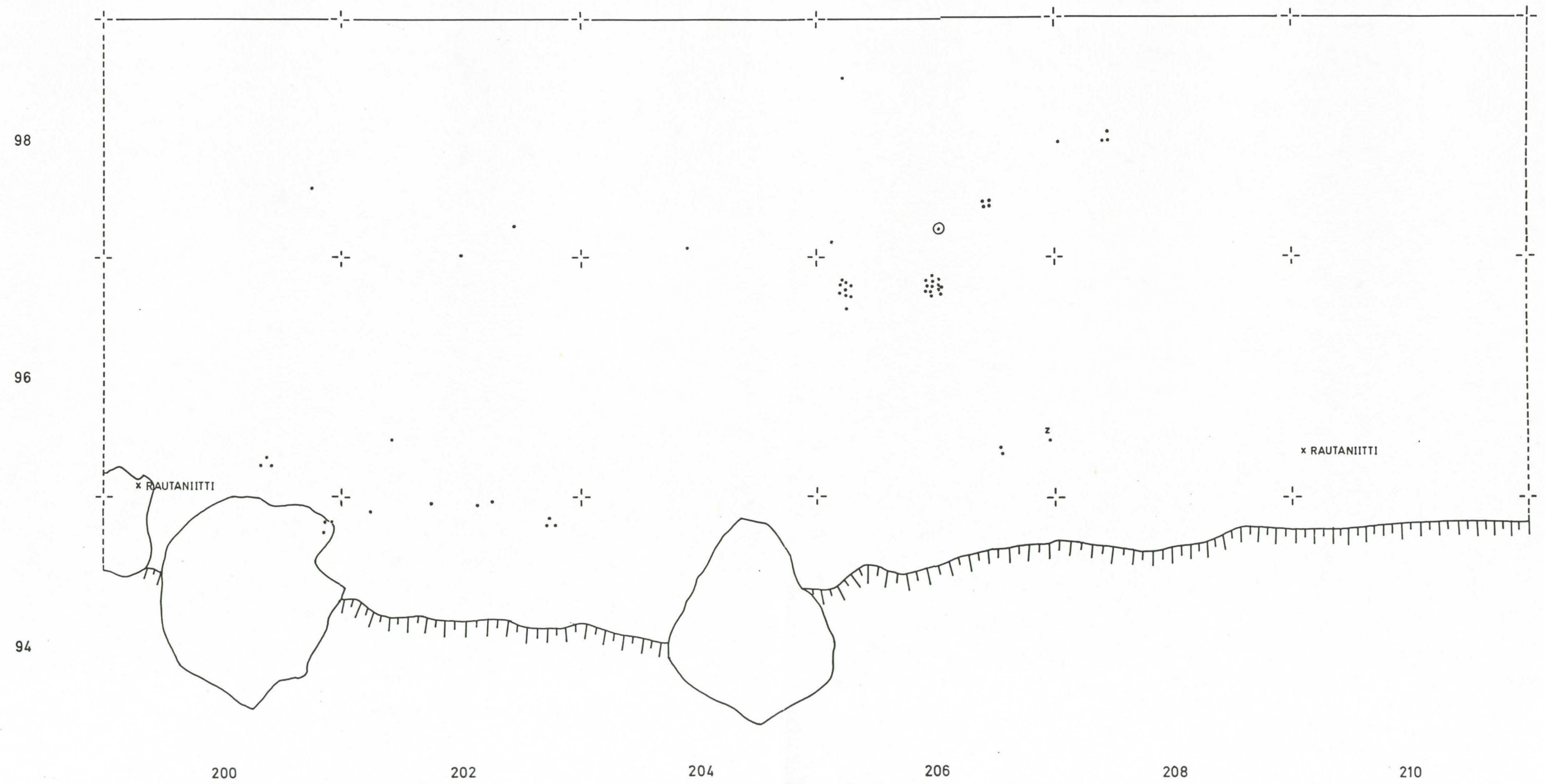
LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

ruudut 94-98/200-210
löytökartta tasosta 2
mk 1:25

- KERAMIikka
- z PII
- LÖYTÖKESKITTYMÄ
- x ESINELÖYTÖ

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

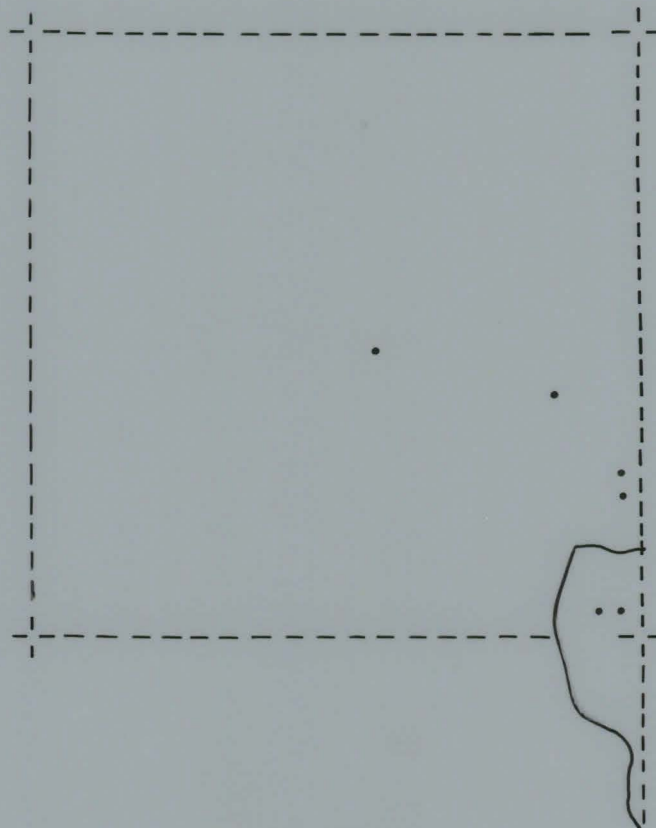
Leena Ruonavaara 1985

ruutu 96/198
löytökartta tasosta 3
mk 1:25

- KERAMIikka

96

198

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

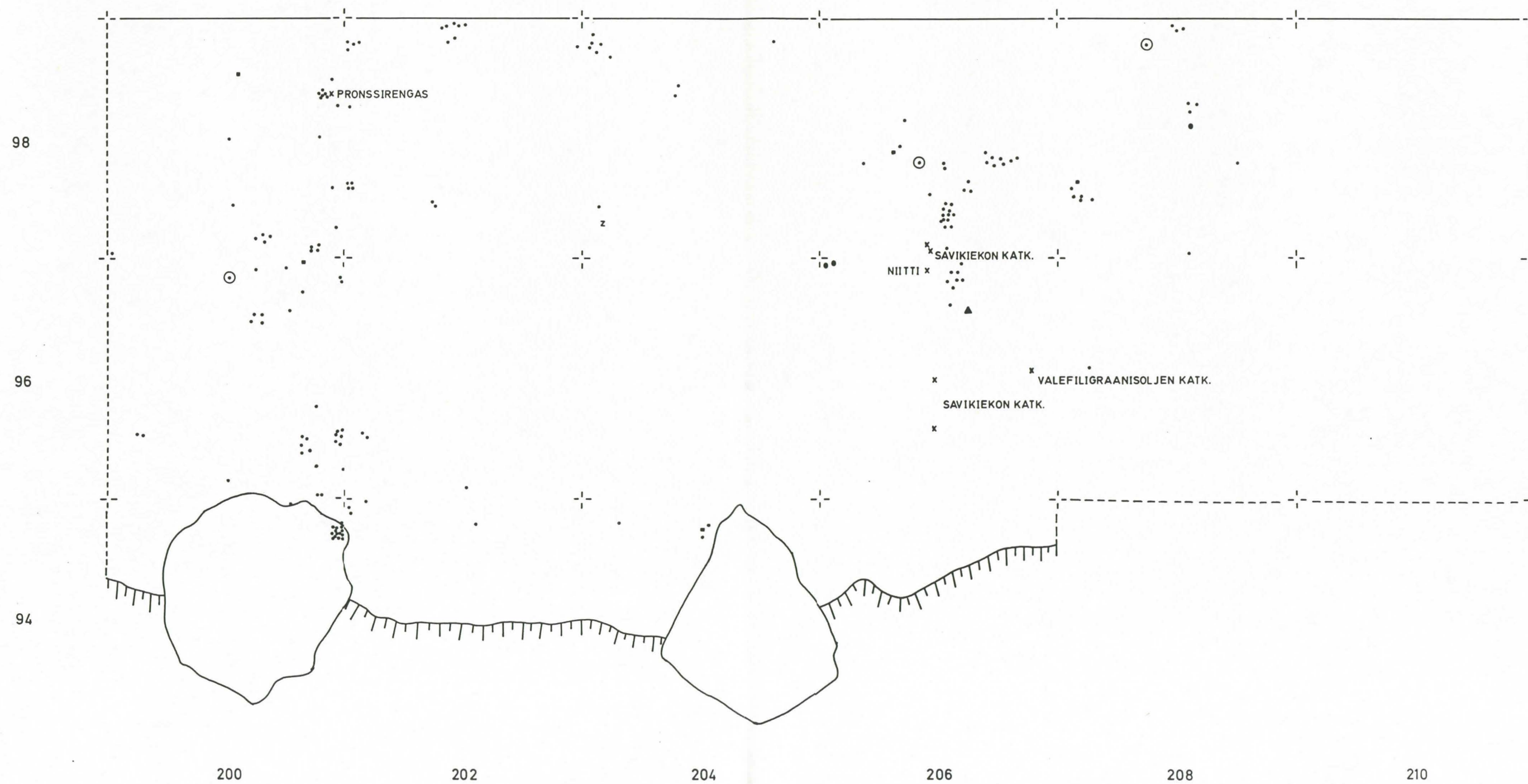
Leena Ruonavaara 1985

ruudut 94-98/200-210
 löytökartta tasosta 3
 mk 1:25

1m

- KERAMIikka
- PALANUT SAVI
- KVARTSI
- z PII
- ▲ PALANUT LUU
- LÖYTÖKESKITTYMÄ
- x ESINELÖYTÖ

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

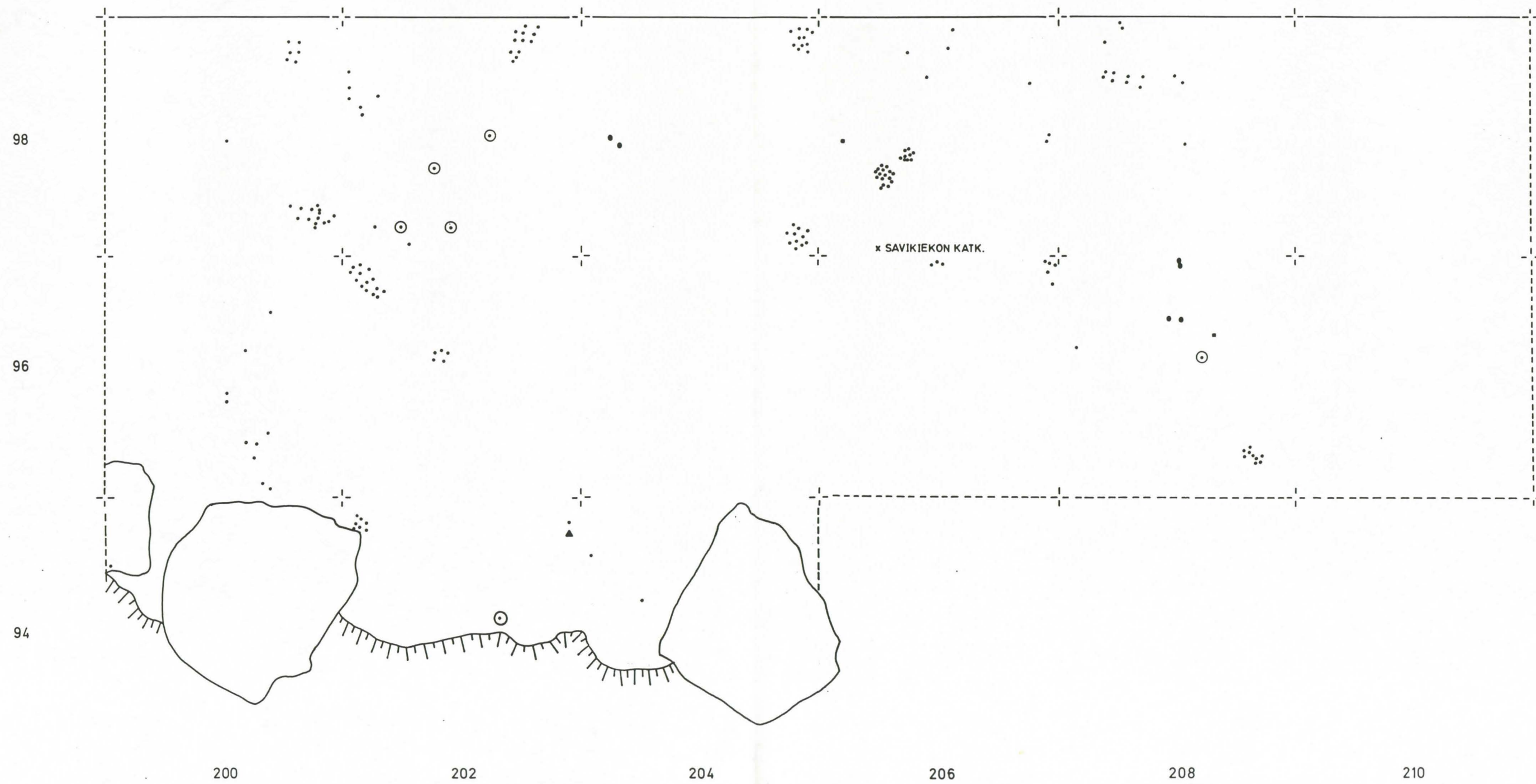
ruudut 94-98/200-210

löytökartta tasosta 4

mk 1:25

- KERAMIikka
- PALANUT SAVI
- KVARTSI
- ▲ PALANUT LUU
- LÖYTÖKESKITTYMÄ
- x ESINELÖYTÖ

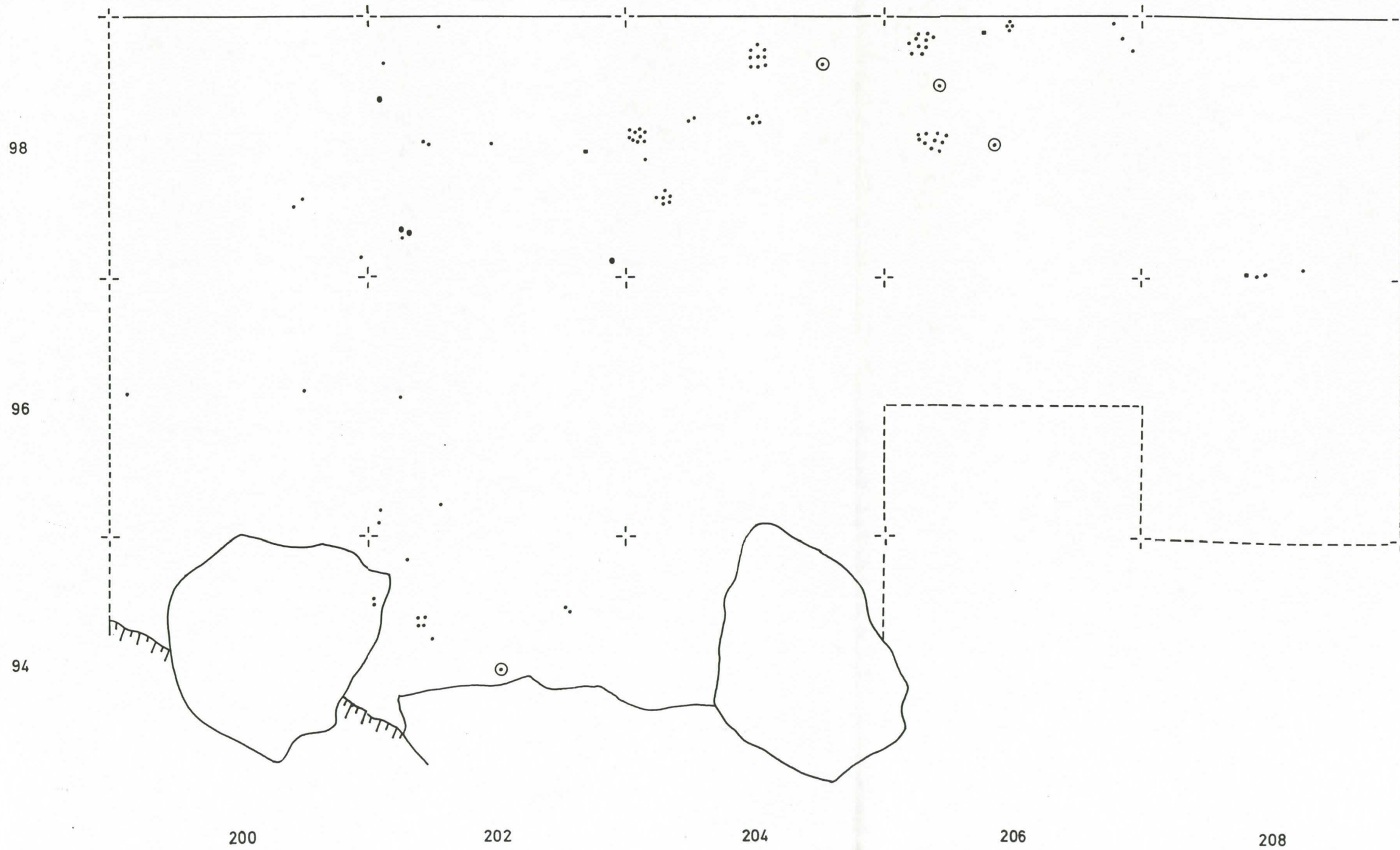
LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

ruudut 94 - 98/200 - 210
löytökartta tasosta 5
mk 1:25

- KERAMIikka
- PALANUT SAVI
- KVARTSI
- LÖYTÖKESKITTYMÄ

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

ruudut 94 - 98 / 200 - 210

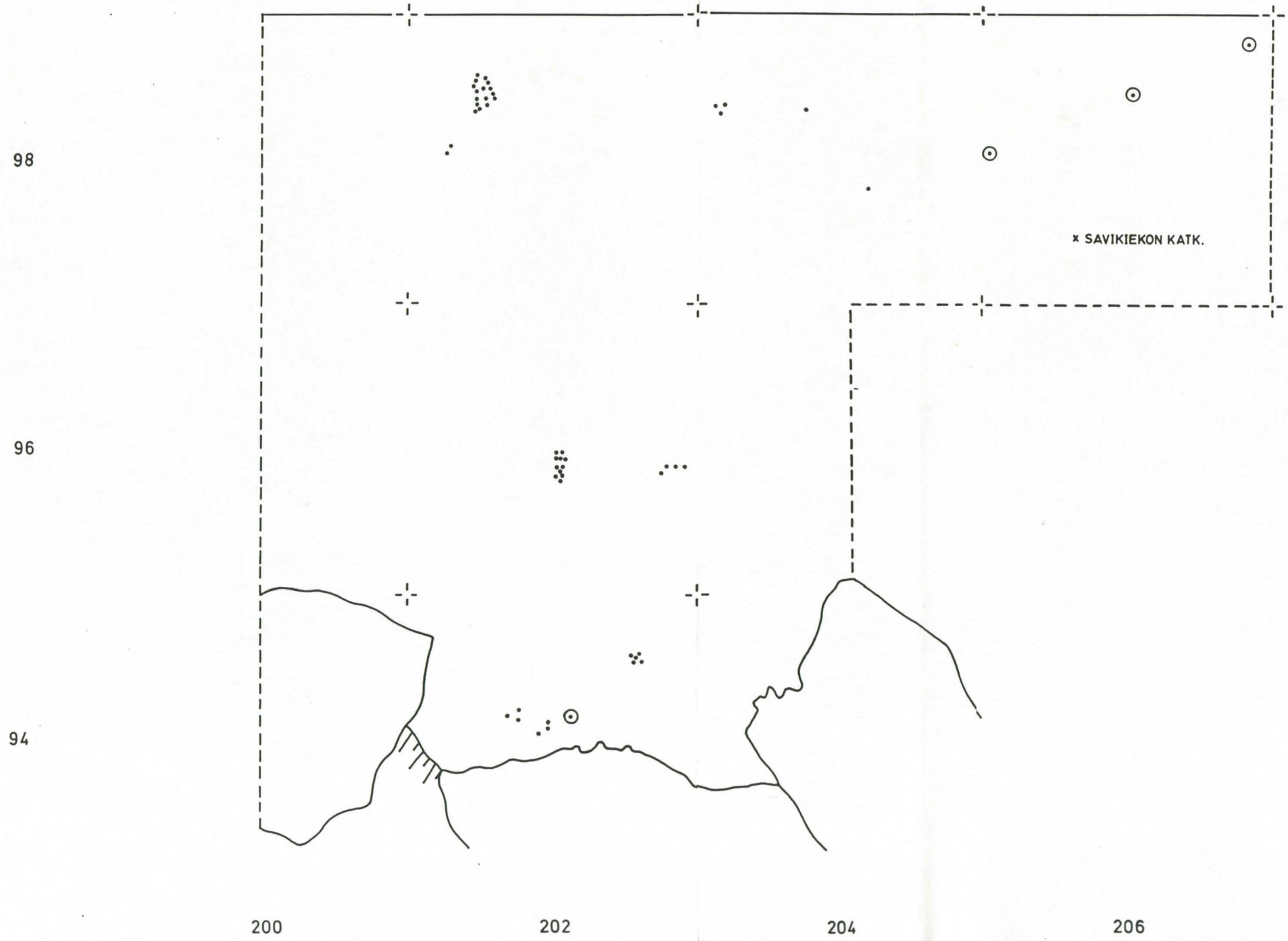
löytökartta tasosta 6

mk 1:25

1m

- KERAMIikka
- LÖYTÖKESKITTYMÄ
- x ESINELÖYTÖ

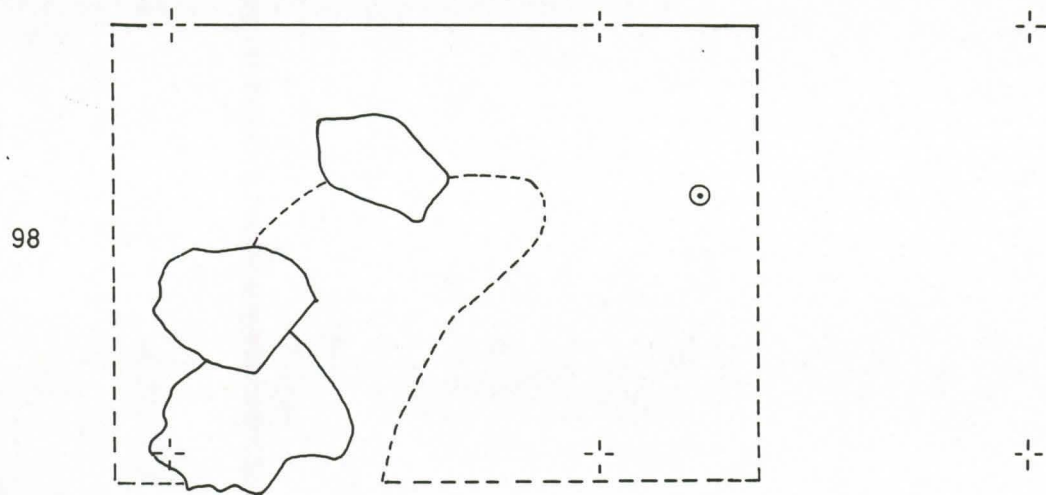
LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

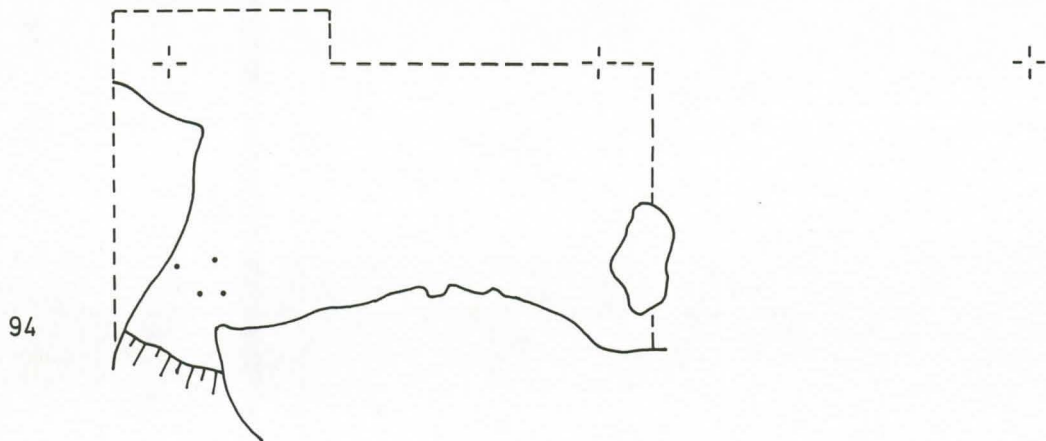
ruudut 94-98/202-204
löytökartta tasosta 7
mk 1:25

- KERAMIikka
- LÖYTÖKESKITTYMÄ

96

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI
Leena Ruonavaara 1985

F 64456 - 64464

KUVA 1 PANORAAMA KAIVAUSSALUEESTA, LÄNSI - POHJOINEN - ITÄ

F 64465

KUVA 2 KAIVAUSSALUEEN LÄNSIOSAA
TASOSSA 2; KUVA ETELÄLOUNAASTA

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

F 64439

KUVA 3 KAIVAUSSALUE RUUTURIVISTÄ
200 ITÄÄN TASOSSA 1; KUVA LÄNNESTÄ

F 64444

KUVA 4 KAIVAUSSALUETTA RUUTURIVIS-
TÄ 202 ITÄÄN TASOSSA 2; KUVA LUOTEES-
TA

F 64450

KUVA 5 OSA KAIVAUSSALUETTA TASOS-
SA 3; KUVA LUOTEESTA

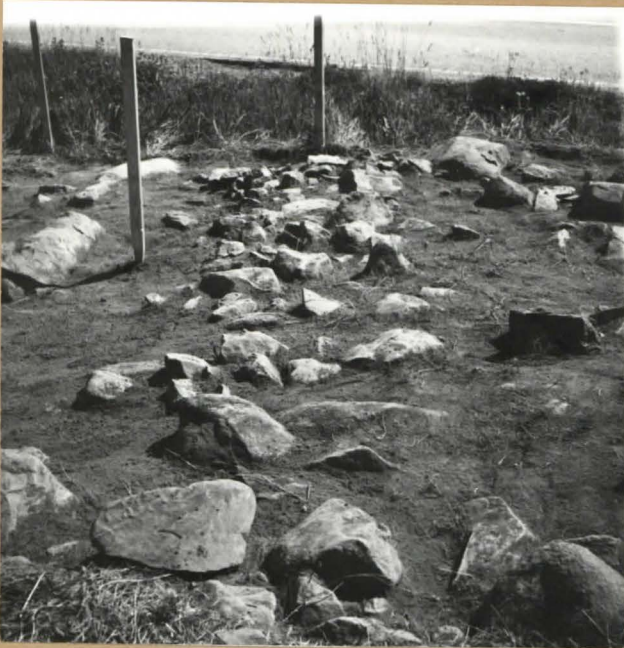
F 64475

KUVA 6 OSA KAIVAUSSALUETTA TASOS-
SA 4; KUVA LUOTEESTA

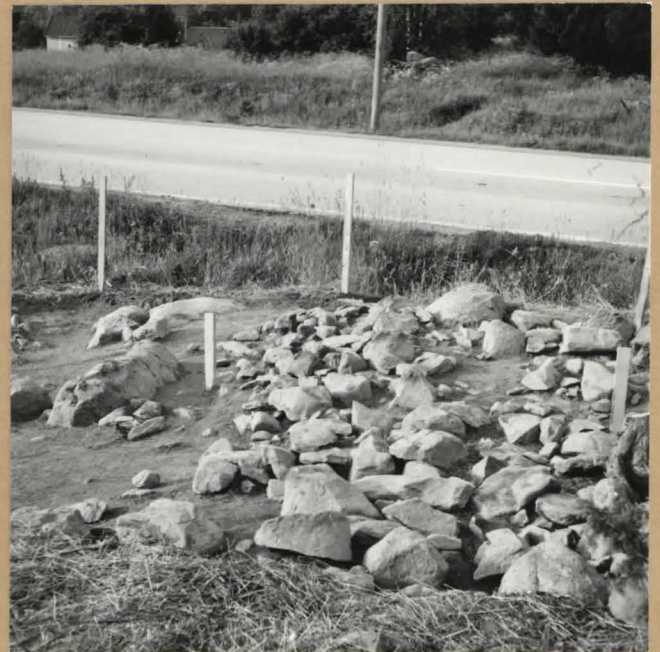
LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

F 64437

KUVA 7 AITAMAINEN KIVEYS RUUTURI-
VISSÄ 208 TASOSSA 1; KUVA POHJOIS-
LUOTEESTA

F 64445

KUVA 8 AITAMAINEN KIVEYS RUUTU-
RIVISSÄ 208 TASOSSA 2; KUVA POH-
JOISLUOTEESTA

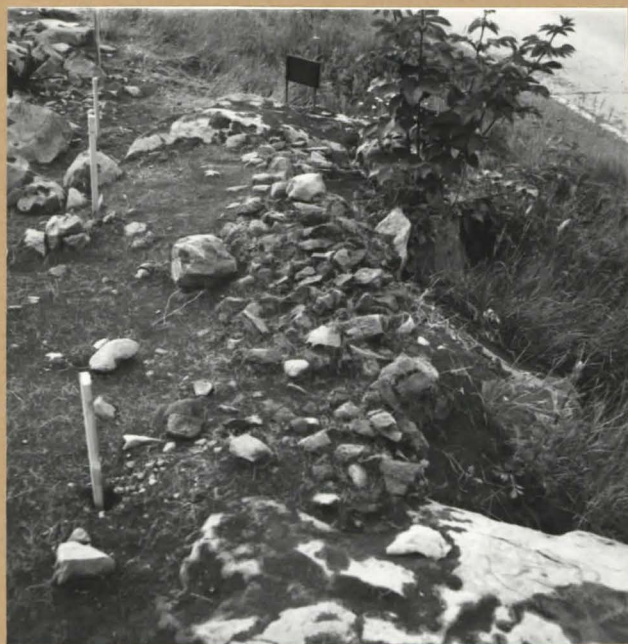
F 64454

KUVA 9 AITAMAINEN KIVEYS RUUTURI-
VISSÄ 208 TASOSSA 3; KUVA POH-
JOISLUOTEESTA

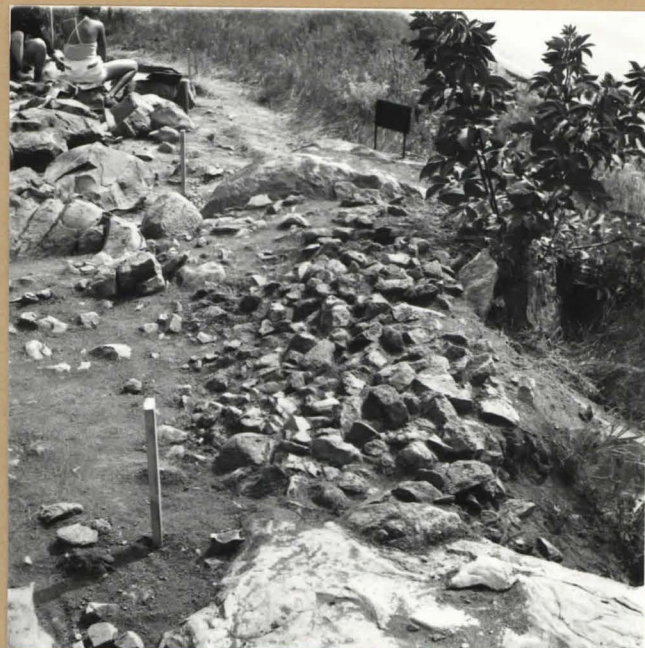
LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

F 64440

KUVA 10 KIVEYS RUUDUISSA 94/202-204
TASOSSA 2; KUVA LÄNNESTÄ

F 64446

KUVA 11 KIVEYS RUUDUISSA 94/202-
204 TASOSSA 3; KUVA LÄNNESTÄ

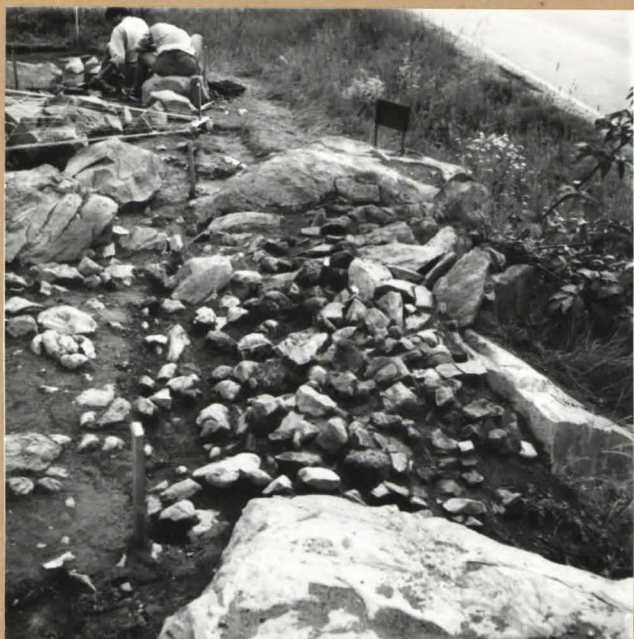
F 64467

KUVA 12 KIVEYS RUUDUISSA 94/202-
204 TASOSSA 4; KUVA LÄNNESTÄ

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

F 64472

KUVA 13 KIVEYS RUUDUISSA 94/202-204

TASOSSA 5; KUVA LÄNNESTÄ

KUVA 14 KIVEYS RUUDUISSA 94/202-204

TASOSSA 6; KUVA LÄNNESTÄ

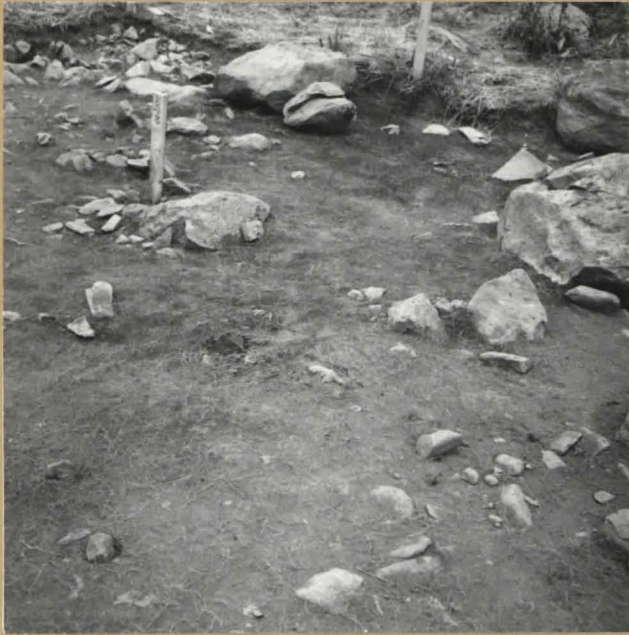

F 64480

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

F 64443

KUVA 15 RUUDUT 96-98/200-202 TASOSSA 2; KUVA KAAKOSTA

F 64448

KUVA 16 RUUDUT 96-98/200-202 TASOSSA 3; KUVA KAAKOSTA

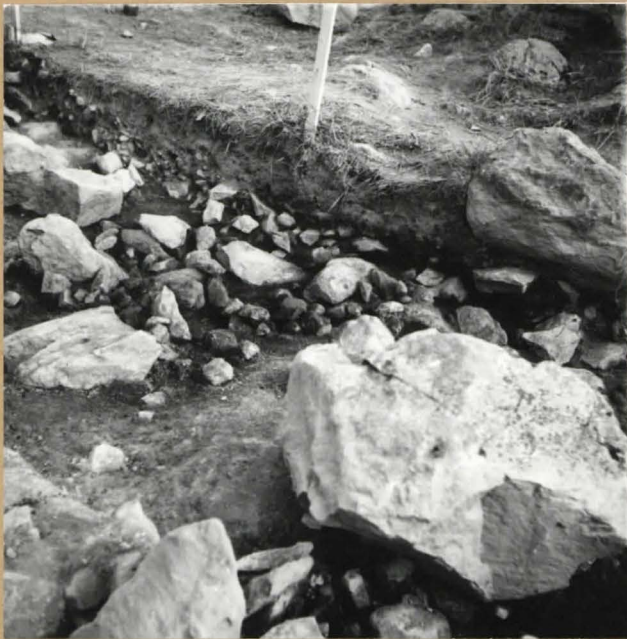
F 64469

KUVA 17 RUUDUT 96-98/200-202 TASOSSA 4; KUVA ETELÄSTÄ

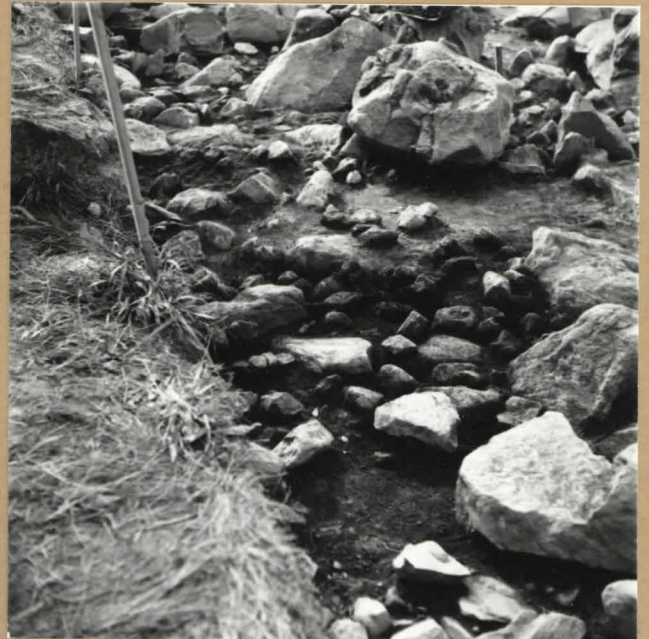
LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

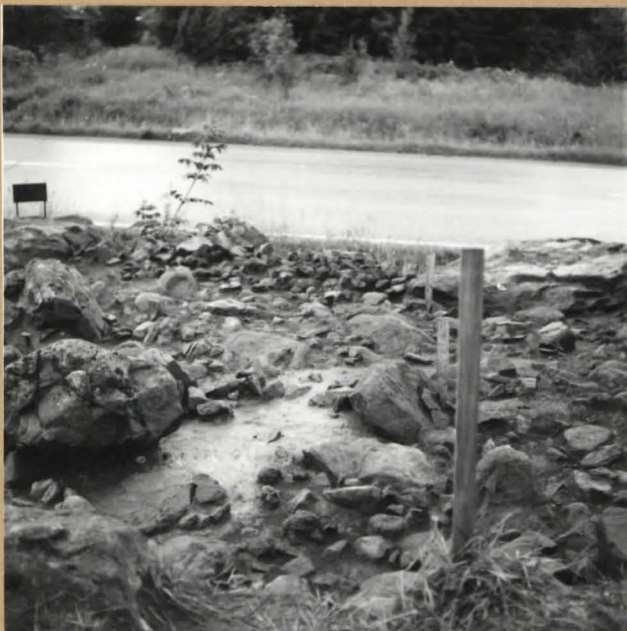
F 64477

KUVA 18 RUUDUT 98/200 - 202 TA-
SOSSA 5; KUVA KAAKOSTA

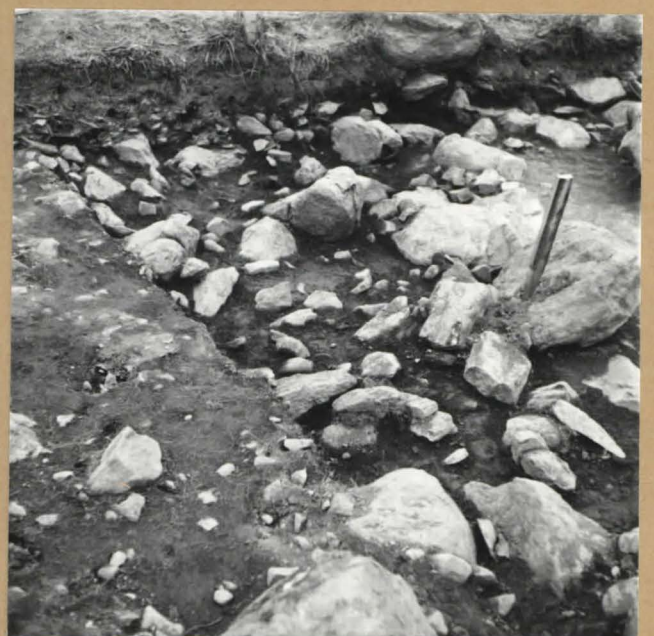
F 64478

KUVA 19 RUUDUT 98/200 - 202 TA-
SOSSA 5; KUVA LÄNSILUOTEESTA

F 64479

KUVA 20 RUUTURIVIT 200 - 204
TASOSSA 5; KUVA POHJOISESTA

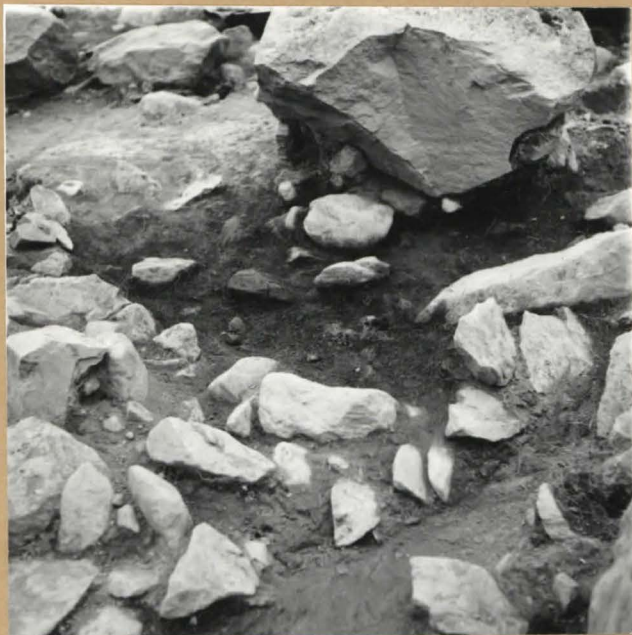
F 64482

KUVA 21 RUUDUT 96 - 98/200 - 202
TASOSSA 6; KUVA LOUNAASTA

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

F 64485

KUVA 22 RUUDUN 98/202 KAAKKOIS-
NURKKA YMPÄRISTÖINEEN TASOSSA 6;
KUVA ETELÄSTÄ

F 64486

KUVA 23 RUUDUN 98/202 KAAKKOIS-
NURKKA TASOSSA 7; KUVA ETELÄ-
KAAKOSTA

F64487

KUVA 24 RUUTU 98/202 TASOSSA
7; KUVA LÄNSILOUNAASTA

F64488

KUVA 25 RUUDUN 98/202 LUOTEIS-
NURKKA TASOSSA 7; KUVA POH-
JOISKOILLISESTA

LEMPÄÄLÄ SARAPISTONMÄKI

Leena Ruonavaara 1985

F 64434

KUVA 26 TYÖKUVA: JUSSI KARJALAINEN, KARI PÄTSI, JYRI HAKOLA, JUHA LUNDÈN, IRA AHONEN, HEIKKI HIETANEN

KUVA 27 TYÖKUVA: JYRI HAKOLA, JUHA LUNDÈN, IRA AHONEN, HEIKKI HIETANEN, LEENA ENGBLOM

F 64435